

วารสารจิตวิทยา

JOURNAL OF PSYCHOLOGY

ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2567

Volume 22 No. 2 July - December 2024 ISSN: 0858-8627

- กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในผู้ต้องหา : คลินิกจิตสังคมในระบบศาลยุติธรรม
ทิพากร วงศ์คำปัน
- อิทธิพลของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม และเจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาปริญญาตรี
จักรภัทร สาตะระ บัวชมพู ชันตรี พิมพ์วิภา เอี่ยมทศ ภัณชิตลา หาญพิริเกรียงไกร นรุตม์ พรประสิทธิ์
ศรสลัก นิมบุตร และ สำเนียง เพชรจอม
- การเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีการเผชิญความเครียดที่ส่งผลต่อความเครียดในการเรียนของนิสิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
เบญญาภา ตันเจริญ จิตภา เสนวิรัช ฉัตรชนก สกุลชัยบงกช ณ์ชชา จันทาไทย นรุตม์ พรประสิทธิ์
และ สำเนียง เพชรจอม
- การตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดความละเอียดและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย)
ภูมเรศ ภูผา และ ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์

สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย

THAI PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION

วารสารจิตวิทยา

โดย

สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย

ที่ปรึกษา

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มลากุล ณ อยุธยา
หลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. ศาสตราจารย์ ดร.จอห์น โรมาโน
Professor Emeritus, Department of Educational Psychology, University of Minnesota

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ตั๊ยคำภีร์	บรรณาธิการ
2. อาจารย์ ดร.ลินดา สุวรรณดี	ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ และผู้ประสานงาน
3. ดร. กวีวัจน์ จักสมศักดิ์	ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ และผู้ประสานงาน

กองบรรณาธิการบริหาร

1. พันโท ดร.สุชัย สุรพิชญ์พงศ์
นายกสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย
2. แพทย์หญิง สุชีลา จิตสาโรจิตโต
กรรมการบริหารสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์
กรรมการกลางสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณฐวัฒน์ ถ่องทอง
กรรมการกลางสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สกุลทิพย์ ศิริกันตรารณ
Founding Faculty, Fulbright University Vietnam

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

1. ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์
หลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. ศาสตราจารย์ ศรียา นิยมธรรม
หลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา
หลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
4. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี
หลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
5. รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์
หลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภช ศรีวิจิตรวรกุล
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
8. ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. อาจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ วิวัฒนาพันธุ์วงศ์
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. อาจารย์ ดร.ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล
คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยบูรพา
11. รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุรัตน์
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
13. รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
14. รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
15. รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ณ ระนอง
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

17. รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
18. อาจารย์ ดร.จूरรัตน์ นิลจันทิก
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
19. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน
ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมขวัญ สิงห์วี
ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรุตม์ พรประสิทธิ์
ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวรรณ ธีรพงษ์
คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร
คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวัฒน์ ล่องทอง
คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณวดี สมกิตติกานนท์
คณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา สุทธิเนียม
คณะครุศาสตร์ สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
27. รองศาสตราจารย์ ดร.ทยาตา รัตนภิญโญวานิช
คณะครุศาสตร์ สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
29. อาจารย์ ดร.ภูมิเรศ ภูผา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
30. ดร.สตรีเอนา จำปารัตน์
อดีตที่ปรึกษาศาล
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระมหาเพื่อน กิตติโสภโณ
ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ ม.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ สกุนศรีประเสริฐ
คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กำหนดวันออกวารสาร

ปีละ 2 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน กำหนดออกวารสาร เดือน มิถุนายน
- ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม กำหนดออกวารสาร เดือน ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ และ ผลงานวิจัยทางจิตวิทยา และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัย

สำนักงาน

สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย อาคารเกษมพัฒน์ ชั้น 3

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต วิทยาเขตพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ๑0250

โทรศัพท์ 094-440-0494

E-mail: tpa.thailand@hotmail.com

<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JPsychol>

ปีที่พิมพ์

พ.ศ. 2567

คำนิยม

วารสารจิตวิทยามีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ และ ผลงานวิจัยทางจิตวิทยา และ ศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัย

การดำเนินงานวารสารจิตวิทยาปีที่ 22 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567) นี้ผมเห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการรวบรวม คัดกรอง งานวิจัยที่มีคุณค่าและมีคุณภาพจากกองบรรณาธิการและคณะทำงาน ทำให้วารสารเล่มนี้เต็มไปด้วยข้อความรู้ทางด้านจิตวิทยาที่มีความหลากหลาย และเป็นไปตามเป้าหมายของสมาคม ฯ ที่จะรวบรวมและเผยแพร่ ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัยทางด้านจิตวิทยา ให้ผู้อ่านจะสามารถนำไปต่อยอดเพื่อประโยชน์ทางวิชาชีพและสังคมสืบไป

สุดท้ายนี้ผมขอขอบคุณ กองบรรณาธิการและคณะทำงาน ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการจัดทำวารสารฉบับนี้ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความทุกท่าน ที่กรุณาให้เวลาอันมีค่าเพื่อการกลั่นกรองพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะแก้ไขบทความ ในวารสารจิตวิทยาให้สมบูรณ์และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

พันโท ดร. สุชัย สุทธิพงษ์พงศ์

นายกสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย

วาระ พ.ศ. 2566 - 2568

บรรณาธิการแถลง

วารสารจิตวิทยา สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย ฉบับนี้เป็นปีที่ 22 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567) กองบรรณาธิการได้พิจารณาคัดเลือกผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าทางจิตวิทยา 4 เรื่อง โดยเป็นบทความวิชาการ 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในผู้ต้องหา : คลินิกจิตสังคมในระบบศาลยุติธรรม บทความวิจัย 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 2 อิทธิพลของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคมและเจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาปริญญาตรี เรื่องที่ 3 การเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีการเผชิญความเครียดที่ส่งผลต่อความเครียดในการเรียนของนิสิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และเรื่องที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดความละเอียดและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย) ซึ่งกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไปจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ในเนื้อหาของวารสารนี้และได้รับการอ้างอิงรวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปตามเจตนารมณ์ของสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย

กองบรรณาธิการวารสารจิตวิทยา สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย ใคร่ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้เกียรติและเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการกลั่นกรอง พิจารณา แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะแก้ไขบทความดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบพระคุณต่อคณะที่ปรึกษารวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด โดยเฉพาะคณะกรรมการสมาคมจิตวิทยาที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของวารสารเป็นอย่างดี

อ.ดร. ดุ๊กบัว

ศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ตัญคำภีร์

บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในผู้ต้องหา : คลินิกจิตสังคมในระบบศาลยุติธรรม ทิพากร วงศ์คำปัน	1-14
อิทธิพลของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคมและเจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาปริญญาตรี จักรภัทร สาตะระ บัวชมพู ชันตรี พิมพ์วิภา เอี่ยมทศ ภณชิตลา หาญไพร์เกรียงไกร นรุตม์ พรประสิทธิ์ ศรสลัก นิมบุตร และ สำเนียง เพชรจอม	15-31
การเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีการเผชิญความเครียดที่ส่งผลต่อความเครียดในการเรียนของนิสิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เบญญาภา ตันเจริญ จิตาภา เสนวิรัช ฉัตรชนก สกุลชัยบงกช ณิชชา จันทาไทย นรุตม์ พรประสิทธิ์ และ สำเนียง เพชรจอม	32-46
การตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดความละเอียดและความรู้สึกลึกซึ้งสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย) ภูมเรศ ภูผา และ ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์	47-63

กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในผู้ต้องหา : คลินิกจิตสังคมในระบบศาลยุติธรรม

ทิพากร วงศ์คำปัน^{1*}

บทคัดย่อ

คลินิกจิตสังคมในระบบศาลยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น เพื่อจัดกระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยเหลือ ให้บุคคลได้สำรวจตนเอง จนเกิดความเข้าใจตนเอง และการลงมือปฏิบัติสู่การพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมโดยผ่าน แนวคิดรูปแบบการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม (และ การสัมภาษณ์เพื่อสร้างแรงจูงใจ ให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด คดีความรุนแรงในครอบครัว และ คดีอาญาที่มีโทษไม่ร้ายแรงทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ได้มีแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม การให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลย ครอบคลุมช่วงวิกฤติของชีวิต ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาการทำงาน ปัญหาที่เกิดจากความคิดความรู้สึกที่ลดคุณค่าในตนเอง การกล่าวโทษตนเอง เป็นต้น เนื่องจากประสบการณ์ และ ความคิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอาจจะยังไม่สามารถจัดการหรือแก้ปัญหาให้กับตนเองได้อย่างเหมาะสมดังนั้นผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงต้องได้รับกระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม การให้คำแนะนำจาก นักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์ และ ผู้ให้คำปรึกษา ที่สามารถสร้างความไว้วางใจ และ ให้คำแนะนำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเชื่อมั่นว่าจะสามารถช่วยเหลือตนในการแก้ปัญหาได้ แต่การให้คำปรึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยหลักการทางจิตวิทยาในการให้การปรึกษารวมถึงทักษะในการให้คำปรึกษาอื่นร่วมด้วยจะช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษา สามารถพูดคุย ติดตาม เรื่องราวจากผู้ต้องหาหรือจำเลย ส่งผลให้ ผู้ต้องหาหรือจำเลยเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย มีทัศนคติที่ดี และสามารถมองเห็นแนวทางในการรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น และตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองได้ ซึ่งนับว่ากระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในครั้งนั้นบรรลุเป้าหมาย

คำสำคัญ : คลินิกจิตสังคม กระบวนการให้คำปรึกษา ทักษะการให้คำปรึกษา

Received: December 11, 2024, **Revised:** January 23, 2025, **Accepted:** January 28, 2025,

¹ผู้ให้การปรึกษาศลินิกจิตสังคมศาลจังหวัดเชียงใหม่

*Corresponding author email; tipakorn.gib@gmail.com

Psychosocial Counseling Process for Suspects: A Psychosocial Clinic in the Judicial System

Tipakorn Wongkumpun^{2*}

Abstract

Psycho-social clinic in the judicial system is an organization founded to set up the process of psychosocial counseling as the helping process for the provisional-released defendants, relating to drug-related cases, domestic-violence cases, and criminal cases with petty penalty, through cognitive-behavioral model and motivation interview to create self-exploration leading to have better understanding of themselves, proper performance, and finally appropriate self-development through the cognitive behavioral model. The result of this process would lead to those who were in life crises, for instance, family issues, working matters, or self-devaluation which could cause them difficulty dealing with provided situations. As a result, decent advice from a psychologist, a social worker, or a counselor could give them trust and ways to make them feel confident to live their lives in suitable paths. However, the effective psychosocial counseling process requires counseling processes and skills under psychology principles. The psychosocial counseling process could be considered as an achievement when it was able to assist the counselor not only keeping up with the defendants. The result is that it causes them to experience relaxation, positive aspects, and eventually find solutions to their own problematic incidents. This process of psycho-social counseling successfully achieved its goals.

Keywords: Psychosocial counseling clinic Counseling process Counseling skills

Received: December 11, 2024, **Revised:** January 23, 2025, **Accepted:** January 28, 2025,

²Counselor of Social Psychiatry Clinic, Chiang Mai Court

*Corresponding author email; tipakorn.gib@gmail.com

บทนำ

คลินิกจิตสังคม (Psycho-Social Clinic) เป็นหน่วยงานในระบบศาลยุติธรรมที่ไม่มุ่งเน้นมาตรการลงโทษ และมองกลุ่มผู้ต้องหาหรือจำเลยในฐานะอาชญากร แต่ใช้กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม (Psychosocial Counseling process) มาช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลย ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลในระยะที่กลุ่มผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการพิจารณาให้เข้ารับการแก้ไขฟื้นฟูด้วยกระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมการใช้กระบวนการนี้ยังตอบสนองนโยบายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในวาระพิเศษว่าด้วยปัญหาสารเสพติดโลก 2016 (UNGASS) ที่มีแนวทางให้ประเทศสมาชิกพัฒนายุทธศาสตร์โดยใช้มาตรการทางเลือกที่คำนึงถึงหลักการทางสาธารณสุขและสิทธิมนุษยชนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด สอดคล้องกับคำแนะนำของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับการกำหนดโทษ การรอการลงโทษและการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติ 2559 เพื่อหลีกเลี่ยงการจำคุกผู้ต้องหาหรือจำเลยในความผิดที่ไม่ร้ายแรงโดยไม่จำเป็น ให้นำวิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องหาหรือจำเลยมาใช้เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำและให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับโอกาสแก้ไขปรับปรุงตัว (สมภพ นันทโกวัฒน์, 2560, น. 16) กลุ่มผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะเข้าร่วมคลินิกจิตสังคมได้ แบ่งเป็น 4 กรณี ได้แก่ (พิมพ์ชนก พุกสุข, 2563, คลินิกจิตสังคมในระบบศาล ความเมตตาที่เยียวยาคนชายขอบ)

1. ผู้ต้องหาที่อยู่ระหว่างการสอบสวนในคดีที่เสพสารเสพติดครอบครองสารเสพติดจำนวนเล็กน้อย หรือ ขับขี่และเสพสารเสพติดหรือสุรา รวมทั้งผู้ต้องหาในคดีความรุนแรงในครอบครัวหรือคดีอาญาอื่นที่มีโทษไม่ร้ายแรง และศาลพิจารณาให้ประกันตัว โดยศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาเข้ารับคำปรึกษาที่คลินิกให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมด้วย

2. จำเลยที่ได้รับการประกันตัวและอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลถ้าศาลเห็นสมควร โดยเฉพาะในคดีที่จำเลยอายุน้อย และก่อเหตุกระทำความผิดอันเนื่องจากความประพฤติ เช่น การทำร้ายร่างกาย การกระทำความผิดเนื่องจากการเสพสุรา/ยาเสพติด โดยศาลจะมีคำสั่งให้เข้ารับคำปรึกษาระหว่างพิจารณาคดี เป็นต้น

3. จำเลยที่ศาลมีคำพิพากษาให้รอการลงโทษและกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติ ถ้าศาลเห็นสมควรให้มีการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมที่เสื่อมเสียของจำเลยศาลอาจกำหนดให้จำเลยเข้ารับคำปรึกษาที่คลินิกตามระยะเวลาที่เห็นสมควร ได้แก่ 2 หรือ 3 เดือนต่อครั้ง เป็นเวลา 1 หรือ 2 ปี แล้วแต่กรณี

4. ผู้ที่สมัครใจเข้ารับคำปรึกษาเอง ส่วนใหญ่จะเป็นบิดามารดาหรือญาติที่นำบุตรหลานมาเข้ารับคำปรึกษาเนื่องจากการใช้ยาเสพติด หรือเป็นผู้เสียหายในคดีความรุนแรงในครอบครัว

การให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างเหมาะสมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยหลักการสำคัญด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา (Counseling Psychology) ร่วมกับ ทักษะเทคนิคการให้คำปรึกษา (Counseling Technique) อย่างถูกต้องเหมาะสมที่จะนำไปสู่การไม่กระทำผิดซ้ำขึ้นได้

ความหมายของการให้คำปรึกษา

กมล โพธิ์เย็น (2564) สรุปว่า เป็นการจัดกระบวนการการให้คำปรึกษาที่คำนึงถึงหลักการสำคัญทางจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา (Counseling Psychology) ร่วมกับ ทักษะเทคนิคการให้คำปรึกษา (Counseling Technique) อย่างถูกต้องเหมาะสม มาเป็นหลักการสำคัญในการให้ความช่วยเหลือเพื่อช่วยให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถรับมือกับสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม สามารถตัดสินใจ หาทางออกได้ด้วยตนเอง และสามารถดำรงชีวิตของตนอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของบุคคล

สมาคมจิตวิทยาการปรึกษานานาชาติ (1982) (International Association for Counseling : IRTAC) ให้คำจำกัดความของการให้คำปรึกษาไว้ว่าเป็นวิธีแห่งการสร้างความสัมพันธ์และการตอบสนองต่อผู้อื่นโดยมีจุดประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้สำรวจตนเองทำให้ชีวิตชัดเจนขึ้นและใช้ชีวิตในทางที่น่าพึงพอใจและสร้างสรรค์

พรหมพิริยะ เกิดสันเทียะ(2563) ให้ความหมายว่า กระบวนการให้คำปรึกษา (Counseling) คือ การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการช่วยเหลือ (Helping-Process) ให้บุคคลได้สำรวจตนเอง (Self-exploration) จนเกิดความเข้าใจตนเอง (Better understanding) และการลงมือปฏิบัติอย่างเหมาะสมจนนำไปสู่ การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความเจริญงอกงาม (Personal growth) ดังนั้นการให้คำปรึกษาถือว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเหลือบุคคลให้ช่วยเหลือตัวเองได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากที่สุดวิธีหนึ่ง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้คำปรึกษาผู้ต้องหา:คลินิกจิตสังคมในระบบศาล

สตรีเอวา จำปารัตน์ (2564) นำแนวคิดทฤษฎีรูปแบบการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม (Consultive Behavioral Model) มาปรับใช้กับการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมโดยสรุปว่า การให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมหมายถึงกระบวนการสัมภาษณ์ ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับคำปรึกษา โดยนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมเทคนิคและวิธีการทางจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา เพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาแล้วทำการแก้ไข ส่งผลให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความสบายใจ มีแนวทางในการดำเนินชีวิตสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ พื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ กลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุข จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ จุดมุ่งหมายระยะสั้น ได้แก่ 1) ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 2) ส่งเสริมความสามารถของผู้รับคำปรึกษา 3) ส่งเสริมการปรับปรุงสัมพันธภาพ และ 4) ส่งเสริมทักษะของผู้รับคำปรึกษาในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต เมื่อเขาผ่านระยะนี้ไปได้จะเข้าสู่จุดมุ่งหมายระยะยาวในอนาคต เพื่อการพัฒนาตนเองเต็มที่ และ การให้คำปรึกษาโดยการปรับความคิดและพฤติกรรมมีแนวคิดพื้นฐานจากแนวคิดทางปัญญา (Cognitive model) ของอารอนที่เบค คำว่า “cognition” หมายถึง “ปัญญา”หรือ “ความคิด” ซึ่งหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในความคิดเช่น การแปลความ ทศนคติ

ความเชื่อการรับรู้ การให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆ และการพูดกับตนเอง เป็นต้น แนวคิดนี้มีความเชื่อว่า พฤติกรรม อารมณ์ และร่างกายไม่ได้เกิดโดยตรงจากสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตและมีสมมติฐานว่าอารมณ์พฤติกรรม และสรีระของบุคคลเกิดจากการรับรู้ (Perception) และการตีความหรือวิเคราะห์ (Construe) สถานการณ์ของแต่ละบุคคลโดยลักษณะความคิดที่มีผลทำให้เกิดอารมณ์ พฤติกรรมและสรีระที่เป็นปัญหา เรียกว่า ความคิดอัตโนมัติ (Automatic thought) (คณิติน จรโคกรวด, 2564; ดารารวรรณ ต๊ะปิ่นตา, 2558)

การให้คำปรึกษาโดยการปรับความคิดและพฤติกรรมจะอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ความคิดและพฤติกรรมของผู้รับการปรึกษา ซึ่งมี 4 องค์ประกอบดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา
2. การนิยามของปัญหาผ่านการประเมินพฤติกรรม
3. ความเข้าใจในบริบท ของปัญหาทั้งหมดผ่านกระบวนการการวิเคราะห์
4. การตั้งเป้าหมายที่สำคัญของผู้รับคำปรึกษา

องค์ประกอบดังกล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับคำปรึกษาในการดำเนินงานของคลินิกจิตสังคม ซึ่งพบว่าเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการช่วยเหลือฟื้นฟู จากการประเมินสภาวะทางกาย/จิต/สังคม (Bio Psycho Social Assessment) เพื่อนำไปสู่ กระบวนการให้คำปรึกษา ผ่านบรรยากาศการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เกิดความเข้าใจในความผิดพลาดที่ผ่านมา และ ได้รับโอกาสในการปรับปรุงแก้ไข นำไปสู่การตั้งเป้าหมายร่วมกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาที่ต้องกระทำในแต่ละครั้งของการรับบริการปรึกษา โดยเป้าหมายนี้ควรมีทั้งปัญหาที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการจะแก้ไขและการเปลี่ยนแปลงทางบวกที่อยากจะให้เกิดขึ้นกับตนเอง และผู้ให้คำปรึกษาร่วมกันตกลงวิธีการที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมอบการบ้าน (Homework) ให้แก่ผู้รับคำปรึกษาตามความเหมาะสม รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง เพื่อปรับการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี (The therapeutic relationship) ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษานั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปรึกษาตามทฤษฎีการปรับความคิดและพฤติกรรม เพราะทั้งสองมีบทบาทในการทำงานร่วมกันเพื่อให้ไปถึงยังเป้าหมายที่ตั้งไว้ (นันทนา พุสีกุล, 2560)

นอกจากนี้การสร้างแรงจูงใจ ผ่านการสัมภาษณ์เพื่อสร้างแรงจูงใจ (Motivation Interview) ก็เป็นกระบวนการช่วยเหลือที่วางอยู่บนแนวคิดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ใช้วิธีให้การช่วยเหลือโดยตรงโดยการช่วยสำรวจและจัดการความลังเลใจ เอื้อให้ผู้รับบริการสื่อสารกับตนเองจนเกิดการเปลี่ยนแปลง (นฤมล พระใหญ่ และคณะ, 2564; Miller & Rollnick, 2013) ได้ให้สาระเกี่ยวกับ หัวใจของการสัมภาษณ์เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. เน้นความร่วมมือ (Partnership or collaboration) คือ การทำงานประสานความร่วมมือกันระหว่างผู้รับบริการกับผู้ให้คำปรึกษาโดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริม สนับสนุนมากกว่าการโน้มน้าวใจ ตลอดการให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาจะทำงานอยู่เคียงข้างผู้รับบริการ

2. สร้างการยอมรับ (Acceptance) วางอยู่บนพื้นฐานแนวคิดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง(Client Centered) ของ Carl Rogers ซึ่งมีทฤษฎีสำคัญ 4 ประการ คือ

2.1 การให้คุณค่า (Absolute worth) คือการยอมรับอย่างไม่ตัดสินและการเห็นคุณค่าอย่างแท้จริง

2.2 การให้การยอมรับและให้การสนับสนุน (Autonomy and support) ให้เกิดการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดการเปลี่ยนแปลง

2.3 การชื่นชมยืนยัน (Affirmation) คือ การยืนยันที่จะค้นหาวิธีที่จะนำเสนอสิ่งดีๆ ให้กับผู้รับบริการ

2.4 มีความเข้าใจ (Accurate empathy) คือ การเข้าอกเข้าใจอย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นพื้นฐานของการสัมพันธภาพเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจและเกี่ยวข้องกับการตอบกลับและการสะท้อนความรู้สึก รวมถึงความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

3. เข้าอกเข้าใจ (Compassion) คือ การพยายามสร้างความเข้าใจในปัญหาของผู้รับบริการโดยไม่ตัดสิน ไม่ตำหนิและพยายามที่จะเอาใจใส่ให้มากที่สุด เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการได้ค้นหารูปแบบการยอมรับและแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาของตนเอง

4. การปลุกเร้า (Evocation) คือ การดึงการรับรู้เป้าหมายและคุณค่าของตัวเองออกมาจากผู้รับบริการ โดยการชี้ให้เห็นจุดแข็งคุณค่าและเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหานั้นมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

กระบวนการและทักษะในให้คำปรึกษาผู้ต้องหา: เทคนิคจิตสังคมในระบบศาล

กระบวนการให้คำปรึกษามีลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจนที่ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องดำเนินไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อให้กระบวนการให้คำปรึกษาเป็นไปอย่างราบรื่นและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับประโยชน์สูงสุดตามจุดมุ่งหมายสำคัญของการให้คำปรึกษาให้สามารถบรรลุเป้าหมายให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเกิดขึ้นโดยมีลำดับขั้นตอนของกระบวนการและทักษะดังนี้

ลำดับที่ 1 ขั้นแรก : คือการเก็บรายละเอียดในขั้นตอนแรก รับ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้รับคำปรึกษา โดยเจ้าหน้าที่งานคลินิกจิตสังคมได้แก่ นักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์เริ่มนำผู้รับบริการ ที่มีลักษณะและต้องคดีที่เข้าเงื่อนไขให้ได้รับการพิจารณาเข้าสู่กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในระบบศาล พร้อมจัดทำสำนวน ทำข้อมูลส่วนบุคคลผ่านการทำแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ที่จะสะท้อนให้ได้ทราบถึงข้อมูลด้าน สภาพสุขภาพร่างกาย, สภาวะครอบครัวรวมถึงสังคม, สถานการณ์รายได้, สภาพปัญหาของผู้รับบริการ โดยผ่านการสัมภาษณ์

รวมทั้งแบบวัดความเครียด, แบบประเมินคุณภาพชีวิต, แบบประเมินแรงจูงใจ เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมา ประเมิน วิเคราะห์ วินิจฉัย เพื่อค้นหาปัญหา และ ความต้องการที่เร่งด่วน และหลากหลายของผู้รับคำปรึกษา (อภิญา เวชชัย, 2558) ได้มีแนวทางการเขียนรายงานการปฏิบัติงานที่ช่วยให้กระบวนการ การให้การปรึกษา สามารถมีข้อเท็จจริงกระจ่างชัดขึ้นผ่านการประเมินในสาระสำคัญ 4 ข้อ ได้แก่

1. การประเมินสภาวะกาย จิต สังคม (Bio Psychosocial Assessment) คือ การวิเคราะห์เป็นการ ประเมินผู้รับคำปรึกษา ในภาวะองค์รวม ทางร่างกาย จิตใจอารมณ์และความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้รับคำปรึกษา เพื่อพิจารณาถึงปัญหา ความเข้มแข็ง ความอ่อนแอ หรือลักษณะพิเศษของผู้รับคำปรึกษา คือ มองเห็นทั้งร่างกาย จิต สังคมทั้งระบบอย่างเชื่อมโยงกัน นำไปสู่การพิจารณาสาเหตุของปัญหาปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา รวมทั้งประเมิน จากระยะเวลา และความถี่ของพฤติกรรมต่อการเกิดเหตุการณ์

ตัวอย่างประเด็นการประเมินสภาวะกายจิตสังคม

- 1.1 การประเมิน สุขภาพทางร่างกายว่าสอดคล้องกับรายละเอียดตามเอกสารแนบรับในสำนวน หรือข้อมูลจากใบรับรองแพทย์หรือไม่ อาการหรือโรคเรื้อรังอื่น ๆ ที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ เช่น ความพิการ
- 1.2 ประเมินอารมณ์จิตใจ ได้แก่ การประเมินสภาวะความเครียด อาการปลีกตัวออกจากสังคม รวมไปถึง การไม่ตอบสนองทางอารมณ์ความสุขในการใช้ชีวิต จากแบบวัดและการสังเกตบุคลิกในขณะ สัมภาษณ์
- 1.3 การประเมินสภาวะทางเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
- 1.4 การประเมินการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว และ สังคม

2. การประเมินสภาวะครอบครัว (Family Assessment) คือ การประเมินบทบาทความสัมพันธ์ความ ผูกพันระหว่างผู้รับคำปรึกษา เครือญาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม ของครอบครัว และเป็นการประเมินฐาน ทรัพยากรที่จะเป็นตัวช่วยของผู้รับคำปรึกษา หรือผู้สนับสนุนของผู้รับคำปรึกษา รวมถึงสถานการณ์ปัญหาระหว่าง สมาชิกในครอบครัว ว่ามีความขัดแย้งรุนแรงหรือไม่ เพียงใด ความขัดแย้งนั้น ก่อผลกระทบอย่างไรกับผู้รับ คำปรึกษา

3. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) คือ การประเมินปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นแล้ว หรืออาจจะ เกิดขึ้นซ้ำอีกในเชิงพฤติกรรมบุคคลโดยต้องพิจารณาว่ามีผลต่อผู้รับคำปรึกษาอย่างไร และความเสี่ยงใหม่มี แนวทางในการป้องกันแก้ไขอย่างไร ตัวอย่างประเด็นการแสวงหาข้อมูลเพื่อประเมินความเสี่ยง

- 3.1 ความถี่ในการแสดงพฤติกรรม / ระดับความรุนแรง / ส่งผลกระทบต่อบุคคลใดบ้าง
- 3.2 เหตุการณ์ใด, บุคคลใด, ที่ทำให้เกิดพฤติกรรม/ มีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

4. การประเมินความต้องการ (Needs Assessment) คือ การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาอย่างแท้จริง แล้วนำมาซึ่งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง โดยยึดเอาผลประโยชน์สูงสุดของผู้รับคำปรึกษาเป็นสำคัญ ตัวอย่างประเด็นการหาข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการ

4.1 ผลจากเหตุการณ์หรือปัจจัยที่กระทำ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

4.2 ปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของผู้รับคำปรึกษามีอะไรบ้าง

ในกระบวนการแรกเริ่มเมื่อได้ข้อมูลผลการประเมินสถานะของผู้รับบริการ เจ้าหน้าที่งานคลินิกจิตสังคมจัดเตรียมข้อมูล วิเคราะห์ วินิจฉัยกำหนดวิธีการและผู้ให้คำปรึกษาให้เหมาะสมกับผู้รับคำปรึกษาในแต่ละรายเสนอเป็นรายงานต่อผู้ให้คำปรึกษาในการร่วมกันวางแผนพิจารณาว่าผู้รับคำปรึกษา อยู่ในกลุ่มเสี่ยงระดับใดและควรได้รับการให้คำปรึกษาตามระยะเวลาที่ต้องเข้ามารายงานตัวที่คลินิกจิตสังคมจำนวนกี่ครั้งเพื่อนำไปสู่การดำเนินการในกระบวนการการให้คำปรึกษา (นิรนาท แสนสา, 2562) โดยมีแนวทางในการจัดกระบวนการการให้คำปรึกษารวมถึงทักษะสำคัญของการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมดังนี้

ลำดับที่ 2 การดำเนินงาน :กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม

1. การเริ่มต้นการให้คำปรึกษา การสร้างสัมพันธภาพ และการตกลงให้การบริการ ผู้รับคำปรึกษาของคลินิกจิตสังคมเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกดำเนินคดีมักจะมีปัญหาที่กระทบต่อตนเองและบุคคลรอบข้างมากมาย การสร้างสัมพันธภาพในบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาจึงเป็นการเอื้ออำนวยให้บุคคลที่อยู่ในภาวะที่เป็นปัญหาสมัครใจอย่างเต็มที่และเกิดความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการ ผู้ให้คำปรึกษาควรจะแสดงความเป็นมิตร ใส่ใจ ด้วยกิริยาสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและใช้คำพูดให้กำลังใจแก่ผู้รับคำปรึกษาเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกสบายใจ เชื่อมั่นและเกิดความไว้วางใจในตัวผู้ให้คำปรึกษาให้มากที่สุด สังเกตสิ่งที่คุณรับคำปรึกษายังไม่พร้อมจะเล่าได้แก่ การชักชวนพูดคุยเรื่องที่ก่อให้เกิดความสบายใจ เรื่องที่เป็นข้อมูลด้านบวกของผู้รับคำปรึกษาที่สามารถพูดได้ รับฟังสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาเล่าอย่างตั้งใจ ยอมรับผู้รับคำปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข

2. การสำรวจปัญหาสาเหตุและความต้องการของการรับคำปรึกษา ขั้นตอนนี้บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา คือ การช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาทำความเข้าใจสาเหตุ สิ่งที่เป็นปัญหาอย่างชัดเจน ที่นำไปสู่การกระทำความผิด โดยผู้ให้คำปรึกษาจะต้องปฏิบัติตนเหมือนผู้ร่วมการเดินทางในประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้รับคำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถพิจารณาตนเอง มองประสบการณ์ที่ผ่านมา และ เป็นผู้สะท้อนความคิดสะท้อนความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษา ทำให้เข้าใจถึงสิ่งที่เป็นเหตุและผล โดยการใช้การถาม ทั้งการถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าและบอกถึงความคิดของตนให้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็จะใช้คำถามปลายปิดเพื่อเป็นการ

ตรวจสอบความถี่ หรือความชัดเจนของเรื่องราวให้ละเอียด ยิ่งขึ้น ในขั้นนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใจเย็น และอดทน รับฟังเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาเล่าให้ฟัง โดยจะไม่ไปแสดงความคิดเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ ทั้งสิ้นการวางตน เป็นกลาง พยายามมองสภาพความเป็นจริง

3. การวางแผนแก้ไขปัญหาและการจัดการกับปัญหา ในขั้นตอนนี้เมื่อผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจปัญหาและ รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ผู้รับคำปรึกษาจะค่อย ๆ เข้าใจสภาพปัญหา รวมทั้งสาเหตุของปัญหาว่าเป็นอย่างไร สามารถยอมรับในส่วนที่ตนเองจะต้องรับผิดชอบ มองเห็นพฤติกรรมที่เป็นต้นเหตุของปัญหา เข้าใจว่าการ แก้ปัญหานั้นขึ้นอยู่กับตัวเขาเองโดยปกติแล้วการที่ผู้รับคำปรึกษาจะเข้าใจปัญหาของตนเองนั้นไม่ใช่เรื่องที่จะ เกิดขึ้นโดยทันทีแต่เป็นกระบวนการที่อาศัยระยะเวลาในขั้นตอนนี้และ ในบางกรณีก็อาจต้องมีการปรึกษาหลาย ๆ ครั้ง จึงจะเกิดความเข้าใจในปัญหาของผู้รับคำปรึกษาอย่างชัดเจน การได้ลองวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้จะต้องเป็นความคิดหรือแนวทางที่เกิดขึ้นจากผู้รับคำปรึกษาแล้วนำมาจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหาสร้างการจูงใจให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุส่วนหนึ่งของปัญหา ผู้ให้ คำปรึกษาสามารถให้ข้อมูลหรือข้อสนเทศที่จำเป็นได้หากพิจารณาว่าจะประโยชน์แก่ผู้รับคำปรึกษาและ ค่อนข้างมั่นใจว่าผู้รับคำปรึกษาอาจจะยังไม่ทราบข้อมูลดังกล่าวแต่หากพบว่าผู้รับคำปรึกษายังไม่สามารถคิดหา แนวทางในการแก้ปัญหาในครั้งนี้ได้ผู้ให้คำปรึกษาอาจจะยกแนวทางประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่มีลักษณะ คล้ายๆกันให้ผู้รับคำปรึกษาได้ตัดสินใจว่าจะมีความเป็นไปได้หรือไม่และเหมาะสมกับศักยภาพของตนมากน้อย เพียงใดผู้ให้คำปรึกษาจะต้องระมัดระวังที่จะไม่ทำให้ผู้รับคำปรึกษาด่วนตัดสินใจ พิจารณาเปรียบเทียบข้อดีและ ข้อเสียของทางเลือกทางเลือกใดพิจารณาแล้วไม่เหมาะสมก็ควรตัดออกไปโดยไม่ต้องเสียเวลา การตัดสินใจเลือก แนวทางในการแก้ปัญหาควรเป็นเรื่องของผู้รับบริการโดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ร่วมคิดซึ่งในกระบวนการสนทนา พิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาคควรใช้เวลาระยะหนึ่งจะช่วยให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้กับปัญหาได้ ให้กำลังใจที่จะยอมรับบางสิ่งบางอย่างที่อาจทำให้เขารู้สึกอึดอัด ลำบากใจ ไม่สบายใจหรือเสียใจ

4. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา เมื่อผู้รับคำปรึกษาได้วางแผนและกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาของตนเอง ได้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมเพียงครั้งเดียว หรืออาจเกิดขึ้นหลังจากที่มีการ ปรึกษากันหลาย ๆ ครั้งแล้วก็ได้ แต่เป็นสภาวะที่ผู้รับคำปรึกษาได้แนวทางในการแก้ไขปัญห และ ผู้ให้คำปรึกษา ก็จะคอยสนับสนุนความคิดนั้น พร้อมกับให้กำลังใจไว้ว่าสามารถจะสำเร็จลุล่วงได้ หรือได้ทดลองนำวิธีการต่าง ๆ ไปแก้ไขปัญหานั้นเป็นที่พึงพอใจ หรือมีความก้าวหน้าในการปรับตัว สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขมากยิ่งขึ้น หรืออาจจะเน้นย้ำเกี่ยวกับวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักถึงปัญหา และแนวทางในการปฏิบัติตนใน การแก้ไขปัญห และ ปฏิบัติตามการนัดหมายรายงานตัวตามคำสั่งศาล ผู้ให้คำปรึกษาก็สามารถยุติการปรึกษาแต่ ละรายได้

5. การบันทึกข้อมูลการให้คำปรึกษา ในขั้นตอนนี้ ผู้ให้คำปรึกษาได้ดำเนินมาจนถึงขั้นการคลี่คลายปัญหา ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมเพียงครั้งเดียว หรืออาจเกิดขึ้นหลังจากที่มีการปรึกษาด้านจิตสังคมจำนวนหลาย ๆ ครั้งแล้วก็ได้ ขั้นตอนหลังการยุติการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในแต่ละครั้งผู้ให้คำปรึกษาจะเขียนรายละเอียด เรื่องราวประเด็นสำคัญเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนแก้ไขปัญหา การจัดลำดับความสำคัญ และการจัดการกับปัญหาของผู้รับคำปรึกษารวมถึงการที่ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลหรือข้อสนเทศที่จำเป็นได้ หากพิจารณาว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับคำปรึกษา ในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในผู้ต้องหา 5 ขั้นตอนดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น เป็นลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ที่อยู่บนพื้นฐานของสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และ ผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น และเข้าใจถึงเป้าหมายในการแก้ปัญหาในครั้งนี้ตามศักยภาพของผู้รับบริการ โดยมีทักษะพื้นฐานต่าง ๆ ที่ช่วยให้การดำเนินการในกระบวนการปรึกษาราบรื่นขึ้น

ทักษะสำคัญของการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม

ทักษะสำคัญของการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมประกอบด้วยทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการสื่อสารด้วยภาษากาย ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการทวนความ ทักษะการสะท้อนข้อมูล และทักษะการให้กำลังใจ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้ความอดทนและเต็มใจรับฟังด้วยความใส่ใจ (กมล โพธิเย็น, 2564) โดยมีแนวทางที่จำเป็นจะต้องฝึกฝนและใช้ในกระบวนการให้การปรึกษาดังนี้

1. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ คือ การแสดงพฤติกรรมสื่อสารต่อกันอย่างเหมาะสมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ โดยการสื่อสารด้านภาษากาย และ การฟังอย่างใส่ใจ โดย การฟังเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่สุด และผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้ทักษะนี้ให้มากที่สุดด้วยความอดทน และเต็มใจรับรู้เรื่องราวอย่างใส่ใจ เป็นการฟังอย่างตั้งใจ ได้ยินเรื่องราวตรงตามที่ผู้รับคำปรึกษาได้พูดออกมา จับประเด็นที่ผู้รับคำปรึกษาที่ต้องการสื่อสาร ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องแสดงให้เห็นถึงการใส่ใจในสิ่งที่ผู้รับบริการแสดงออกทางคำพูดเพื่อจะได้เข้าใจถึงเรื่องราว ความคิด ความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งทักษะการฟังที่ดีควรฟังให้เข้าใจ 2 ประการ คือ

1.1 ฟังให้เข้าใจเรื่องราว (Content) ได้แก่ เข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์เหตุการณ์ว่า ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร

1.2 ฟังให้เข้าใจความรู้สึก (Feeling) ได้แก่ ฟังแล้วรับรู้ถึงความรู้สึกของผู้รับบริการว่าอยู่ในความรู้สึก สุขใจ ทุกข์ใจ ไม่สบายใจ อึดอัด คับแค้นใจ เป็นต้น

2. ทักษะการสื่อสารด้วยภาษากาย คือ การสื่อสารด้วยภาษากายการที่ผู้ให้คำปรึกษาใช้ลักษณะท่าทาง และการแสดงออกทางกาย ที่เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้รับคำปรึกษา ได้แก่

2.1 การประสานสายตา (Eye contact) คือ การสบตาเป็นระยะๆ อย่างพอเหมาะ ไม่จ้องตาจนผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกอึดอัด และอาจจะหลบสายตาบ้างในบางครั้ง การประสานสายตาที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 วินาที เพราะถ้ามานานกว่านั้นจะกลายเป็นการจ้องตา ซึ่งจะทำให้ผู้รับบริการรู้สึกว่าการกำลังถูกจับผิดหรือจับจ้องอะไรบางอย่าง

2.2 การฟังกตริษะ คือ การแสดงการรับรู้ รับฟังเรื่องราวอย่างตั้งใจและใส่ใจกับเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษากำลังพูดอยู่ในขณะนั้น

2.3 การแสดงออกทางสีหน้า (Facial expression) เป็นการแสดงถึงสีหน้าที่สอดคล้องเหมาะสมกับเรื่องราวที่ได้ฟังจากผู้รับคำปรึกษา ได้แก่ สบตา ยิ้ม สายหน้า เป็นการสื่อถึงการรับรู้และการแสดงความรู้สึกร่วมไปกับผู้รับคำปรึกษาอย่างสอดคล้องเหมาะสมและเป็นธรรมชาติ

3. ทักษะการใช้คำถาม คือ การใช้คำถามโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลของผู้รับคำปรึกษาและช่วยให้ผู้รับบริการได้สำรวจปัญหาของตนเองไปด้วย การใช้คำถามจะเกิดผลดีต้องใช้ร่วมกับทักษะในการฟังที่ดี และใช้คำถามให้ถูกจังหวะ การถามจะประกอบด้วย คำถามแบบเปิด (Opened Question) เป็นการถามที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้เล่าเหตุการณ์ แสดงความคิดเห็น และแสดงความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างอิสระ

เมื่อผู้ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้รับบริการได้ให้ข้อมูลในเบื้องต้นมาแล้ว ในบางครั้ง ยังมีการใช้การคำถามปิด มาร่วมด้วยเพื่อต้องการคำตอบเฉพาะประเด็นชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานและเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษามากยิ่งขึ้น

4. ทักษะการทวนความ คือ ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำพูดใช้เพื่อกล่าวเน้นย้ำคำพูดของผู้รับคำปรึกษาโดยอาจจะกล่าวซ้ำประโยคเดิม หรือเปลี่ยนข้อความไปบ้างเล็กน้อยแต่ความหมายเหมือนเดิม เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความชัดเจนในความคิด ความรู้สึกของตนเองที่พูดออกมา เป็นการกระตุ้นให้คิดหรือเกิดความแน่ใจในความคิดของตนในขณะนั้น

5. ทักษะการสรุปความ คือ ผู้ให้คำปรึกษา รวบรวมประเด็นความสำคัญของข้อมูลที่ได้อธิบายเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นภาพในประเด็นสำคัญชัดเจนยิ่งขึ้น

6. ทักษะการสะท้อนข้อมูล คือ ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับเนื้อหาเป็นการบอกถึงความหมายของสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาได้กล่าวมาแล้ว โดยใช้ภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น ซึ่งเนื้อหาในที่นี้หมายความว่าถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้รับคำปรึกษาได้เล่าให้ฟัง หรือ ข้อมูลต่าง ๆ ในประเด็นที่ผู้ให้คำปรึกษาเห็นว่าสำคัญ

7. ทักษะการสะท้อนความรู้สึก คือ ผู้ให้คำปรึกษา สังเกตคำพูด น้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง และ ฟังอย่างมีสติ และสามารถ สะท้อนให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจและรู้เท่าทันถึงความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อความคิดที่มีต่อเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับในความรู้สึกนึกคิดของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมาและชัดเจน

8. ทักษะการให้กำลังใจ คือ การที่ผู้ให้คำปรึกษาสื่อสารไปยังผู้รับคำปรึกษาด้วยภาษาท่าทางและคำพูด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกมีพลังในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ มากขึ้น ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองการให้กำลังใจมีความสำคัญต่อผู้รับคำปรึกษาในการพิจารณาเรื่องราวเหตุการณ์ ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางรับมือกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างมีกำลังใจมากขึ้น

ลำดับที่ 3 เสร็จสิ้นกระบวนการการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม: การประเมินผลเพื่อเสนอขอยุติกระบวนการการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม ในกระบวนการให้คำปรึกษาคลินิกจิตสังคม แบ่งเป็น การขอยุติรายครั้ง และ การขอยุติกระบวนการ ผู้ให้คำปรึกษาประเมินผลและบันทึกเป็นรายงานตามแบบบันทึกการให้การปรึกษาคลินิกจิตสังคม

การอภิปรายผลการศึกษา

กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวเป็นแนวทางการให้ความช่วยเหลือหรือพัฒนาศักยภาพให้ผู้กระทำผิดในกลุ่มดังกล่าวสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและกลับเข้าสู่สังคมโดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อทั้งตัวผู้กระทำผิดและสังคม จากการศึกษาของ พลเทพ ศรีทองสุข (2560) พบว่า กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมมีประสิทธิภาพในการลดการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ โดยเฉพาะกลุ่มผู้กระทำผิดใน คดีลักทรัพย์ คดีทำร้ายร่างกาย และ คดียาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จรัสพิมพ์ วังเย็น (2564) ที่พบว่า กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมร่วมกับหลักทางศาสนาสามารถช่วยให้ผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ มีทัศนคติและพฤติกรรมเชิงบวกมากขึ้น มองโลกในแง่ดี และพร้อมที่จะปรับตัวกลับสู่สังคม (พลเทพ ศรีทองสุข, 2560; จรัสพิมพ์ วังเย็น, 2564,)

อย่างไรก็ตาม กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมอาจจะยังไม่เพียงพอสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยบางส่วน โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีที่พึ่งพิง ขาดความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในการกลับไปใช้ชีวิตเช่นคนปกติ ทำให้มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำสูง ดังที่ รติมา คชนันท์ (2563) ค้นพบว่า ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ ชุมชน และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย จะส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหลังพ้นโทษแม้ว่าจะได้รับการฟื้นฟูและให้คำปรึกษาในระหว่างต้องโทษแล้ว โดยผู้ที่ไม่มีครอบครัวต้องกลับไปอาศัยในที่เสี่ยงเช่นชุมชนแออัดหรือสลัม มีปัญหาเศรษฐกิจ ต้องอยู่ใกล้ชิดกับบุคคลที่เคยทำผิดมาก่อน จะมีโอกาสกระทำผิดซ้ำสูงกว่ากลุ่มที่มีความพร้อมในปัจจัยเหล่านี้

นอกจากนี้ สำหรับกลุ่มผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีความผิดปกติทางจิตเวช ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานทางการแพทย์และสาธารณสุขในการดูแลอย่างต่อเนื่อง เช่น การทำจิตบำบัด การให้ยาควบคุมอาการ การฝึกทักษะทางสังคม เป็นต้น ดังที่ สุนนรัตน์ นิ่มเนติพันธ์ (2563) เสนอว่า คลินิกจิตสังคมควรบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุขและครอบครัวเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวชที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมอย่างครบวงจร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สรุป

กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีปัญหาผู้ให้คำปรึกษาที่จะดำเนินการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมจะต้องมีองค์ความรู้ในกระบวนการให้คำปรึกษา หรือ ได้รับการอบรม ฝึกฝน ให้เป็นไปตามกระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ 1) การเริ่มต้นการให้คำปรึกษา การสร้างสัมพันธภาพ และ การตกลงให้การบริการ 2) การสำรวจปัญหาสาเหตุและความต้องการของการรับคำปรึกษา 3) การวางแผนแก้ไขปัญหและการจัดการกับปัญหา 4) ขั้นตอนการให้คำปรึกษา และ 5) การบันทึกข้อมูลการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม ในกระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมจำเป็นจะต้องใช้ทักษะอื่นร่วมด้วย ได้แก่ 1) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ 2) ทักษะการสื่อสารด้วยภาษากาย 3) ทักษะการใช้คำถาม 4) ทักษะการทวนความ 5) ทักษะการสรุปความ 6) ทักษะการสะท้อนข้อมูล 7) ทักษะการสะท้อนความรู้สึก และ 8) ทักษะการให้กำลังใจ ทักษะในการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาสามารถพูดคุย ติดตามเรื่องราวจากผู้ต้องหาหรือจำเลย รวมทั้งผู้ต้องหาหรือจำเลยเกิดความรู้สึกผ่อนคลายเกิดทัศนคติที่ดีและสามารถมองเห็นแนวทางในการรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนสามารถมองเห็นแนวทางและตัดสินใจแก้ปัญหของตนเองได้ อย่างไรก็ตามการทำงานของคลินิกจิตสังคมในระบบศาลยุติธรรมอาจต้องเชื่อมโยงกับการดูแลในระบบอื่นๆด้วย เช่น ครอบครัว ชุมชน การศึกษา การฝึกอาชีพ สาธารณสุข เพื่อแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงร่วมด้วย ซึ่งเป็นการทำงานในเชิงสหวิชาชีพ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างครอบคลุมรอบด้านมากขึ้น อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในการช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมล โพธิเย็น. (2564). การให้การปรึกษาทางจิตวิทยา: เครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาผู้เรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 19(2), 11-27.
- คณิติน จรโคกกวรรด. (2564). ผลของการให้การปรึกษารายบุคคลแบบออนไลน์ตามทฤษฎีการปรับความคิดและพฤติกรรมเพื่อลดความเครียด (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม). DSpace at Mahasarakham University. <http://202.28.34.124/dspace/handle/123456789/1449>
- จรัสพิมพ์ วังเย็น. (2564). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวพุทธธรรมต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางเชียงใหม่. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 14(2), 110-122.

- นฤมล พระใหญ่, ทิธิพร ครามานนท์ และ ภาสกร คุ่มศิริ. (2564). การสัมภาษณ์เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ: บทความ
พื้นฟูวิชาการ. *วารสารจิตวิทยาคลินิกไทย (Online)*, 52(1), 62-74.
- นันทกา พุสีกุล. (2560). ผลการให้คำปรึกษาออนไลน์ต่อการลดภาวะความเครียดในนักศึกษาระดับปริญญาตรี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรนาท แสนสา. (2562). หน่วยที่ 5 การพัฒนาทักษะการให้บริการการศึกษา ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
ประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา หน่วยที่ 5-1* (น.10-24).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- พรหมพิริยะ เกิดสันเทียะ. (2563). คลินิกจิตสังคม ศาลอาญารธนบุรี: ผู้กำกับดูแลผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราว. *ดุลพาห
นิตยสารสำนักงานศาลยุติธรรม*, 67(2), 29-66.
- พลเทพ ศรีทองสุข. (2560). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: หลักการและแนวทางในการปฏิบัติต่อการกระทำ
ความผิดซ้ำในกลุ่มผู้ต้องขังพักการลงโทษ. *Journal of Mental Health of Thailand*, 25(2),
116-126.
- พิมพ์ชนก พุกสุข. (2563, 15 มกราคม). คลินิกจิตสังคมในระบบศาล ความเมตตาที่เยียวยาคนชายขอบ.
The matter. สืบค้นจาก [https://thematter.co/brandedcontent/thaihealth-
counselingpsychology-01/96637](https://thematter.co/brandedcontent/thaihealth-counselingpsychology-01/96637)
- รติมา คชนันท์. (2563). การนำหลักอริยสัจ 4 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหญิง เรือนจำจังหวัด
ร้อยเอ็ด. *Rommayasan*, 18(2), 210-222.
- สตรีเอวา จำปารัตน์. (2564). คลินิกให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมคดีอาชญากรรมในระบบศาล. *วารสารจิตวิทยา*, 19(1),
1-15.
- สุนนรัตน์ นิมนต์พันธ์. (2563). พัฒนาการและบทบาทของคลินิกจิตสังคมในประเทศไทย. *Thai Journal of
Nursing Council*, 35(1), 26-41.
- สมภพ นันทโกวัฒน์. (2560). ผู้ติดเสพติดต้องการความช่วยเหลือ: คลินิกจิตสังคมมีน้ำหนักน่าเชื่อถือก็คือคำตอบ.
ดุลพานิตยสารสำนักงานศาลยุติธรรม, 64(2), 15-74.
- อภิญา เวชยชัย. (2558). แนวทางการเขียนรายงานการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพของนักสังคม
สงเคราะห์ ใน *เอกสารความรู้พื้นฐานด้านสังคมสงเคราะห์ศาสตร์* (น.299-302). ห้างหุ้นส่วนจำกัด
เทพเพ็ญวานิสัย
- American Psychological Association. (1982). *Thesaurus of Psychological Index Terms* (3rd ed.).
American Psychological Association.

อิทธิพลของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคมและ เจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาปริญญาตรี

จักรภัทร สาตะระ^{1*}

บัวชมพู ชันตรี²

พิมพ์วิภา เอี่ยมทศ³

ภณทิลา หาญพิริเกรียงไกร⁴

นรุฒม์ พรประสิทธิ์⁵

ศรสลัก นิมบุตร⁶

สำเนียง เพชรจอม⁷

บทคัดย่อ

การแต่งงานถือเป็นหนึ่งในเหตุการณ์สำคัญของชีวิตที่ได้รับความสนใจในด้านสังคมและวัฒนธรรมทั่วโลก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม และเจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย จำนวน 216 คน ด้วยวิธีการสุ่มโดยบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 5 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามเจตคติต่อการแต่งงาน แบบสอบถามความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม แบบสอบถามความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม และแบบสอบถามเจตนาที่จะแต่งงาน โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของแบบสอบถาม มีค่าระหว่าง 0.81 - 0.88 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอย ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของเจตคติต่อการแต่งงาน ($\beta = 0.872$, $p < .001$) สามารถมีอำนาจในการทำนายเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาปริญญาตรีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ในขณะที่ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคมและความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคมไม่ได้แสดงนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนานโยบายหรือแนวทางการส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับการแต่งงานในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างเจตคติที่ดีต่อการแต่งงาน

คำสำคัญ: ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังบรรทัดฐานทางสังคม เจตคติต่อการแต่งงาน
เจตนาที่จะแต่งงาน

Received: December 3, 2024, **Revised:** January 17, 2025, **Accepted:** February 7, 2025,

¹⁻⁴ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*Corresponding author; Jakapat.s@ku.th

⁵ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁷⁻⁸ อาจารย์ ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Effects of Normative Expectation, Empirical Expectation, and Attitudes Toward Marriage on Intention to Marry Among Undergraduate Students

Jakapat Sadara^{1*}

Buachompoo Khantree²

Phimwipa lamthot³

Phantila Hanpeerakriengkrai⁴

Narut Pornprasit⁵

Sornsaluk Nimbute⁶

Samneang Phetjom⁷

Abstract

Marriage is a significant life event that draws attention in social and cultural contexts worldwide. In this study, we aimed to explore how normative expectations, empirical expectations, and marriage attitudes affect undergraduate students' intention to marry. The study involved 216 undergraduate students as participants by accidental sampling. Data was collected using a questionnaire divided into five sections: a personal factors questionnaire, an attitude toward marriage questionnaire, an empirical expectations questionnaire, a normative expectations questionnaire, and an intention to marriage questionnaire. Cronbach's alpha coefficients for the questionnaires ranged from 0.81 to 0.88. Percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and Multiple regression were used for analysis. The results indicated that attitudes toward marriage ($\beta = 0.872$, $p < .001$) significantly predicted the intention to marriage of undergraduate students while empirical expectations and normative expectations did not demonstrate statistical significance in predicting. The results of this study can be used as a foundational basis for the development of policies or strategies aimed at promoting understanding of marriage among students, with a focus on fostering positive attitudes toward marriage.

Key words: Empirical expectations Normative expectations Attitudes toward Marriage Intention to marriage

Received: December 3, 2024, **Revised:** January 17, 2025, **Accepted:** February 7, 2025,

¹⁻⁴ Undergraduate, Bachelor's degree in Community Psychology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, E-mail:

*Corresponding author; Jakapat.s@ku.th

⁵ Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

⁷⁻⁸ Lecturer, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

บทนำ

สังคมไทยในอดีตให้ความสำคัญกับการแต่งงาน มีเหตุมาจากบทบาททางสังคมที่ผู้หญิงต้องพึ่งพาผู้ชาย ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่หารายได้ให้แก่ครอบครัว ในขณะที่ผู้หญิงนั้นต้องอยู่บ้าน ซึ่งต่างจากบริบทสังคมไทยในปัจจุบันที่ผู้หญิงสามารถทำงานและหารายได้ให้ตนเองได้เช่นเดียวกับผู้ชาย ทำให้ต่างคนต่างสามารถดูแลตนเองได้ แต่สำหรับสังคมไทยการแต่งงานยังคงถือเป็นสัญลักษณ์ของการก้าวขึ้นเป็นผู้ใหญ่อย่างเต็มตัว ด้วยบริบทของการสร้างครอบครัวใหม่ รวมถึงการมีบุตรซึ่งมักจะเป็นเช่นนั้นหลังแต่งงานไม่นาน กล่าวได้ว่าการแต่งงานเป็นเหมือนหน้าที่ทั้งทางสังคม ค่านิยม คุณธรรมในประเทศไทยมาอย่างช้านาน (Jaisuekun & Sunanta, 2023; Rattanawijan, 2022)

แม้ว่าการแต่งงานจะดูเป็นหน้าที่ตามบริบทสังคมแค่ไหน อิทธิพลของยุคสมัยที่เปลี่ยนไปก็ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของคนในปัจจุบัน เช่น การแต่งงานที่ช้าลง อีกนัยหนึ่งคือแต่งงานในอายุที่มากขึ้นกว่าแต่ก่อน หรือแม้แต่การตัดสินใจว่าจะไม่แต่งงานเลย (Raymo, 2021) พฤติกรรมการตัดสินใจเช่นนี้ทำให้เกิดการลดลงของอัตราการเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว และที่สำคัญคือส่วนใหญ่พบได้ในทวีปเอเชีย (Yong, 2014) ซึ่งคาดว่าประเทศไทยเองก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบปัญหาดังกล่าว จากข้อมูลอัตราการเจริญพันธุ์ในประเทศไทยพบว่าจากในปี พ.ศ. 2553 อยู่ที่ 1.5 (ผู้หญิง 1 คนจะมีบุตรโดยเฉลี่ย 1.5 คนในระยะเวลาทั้งชีวิต หรือกล่าวได้ว่าเฉลี่ยแล้วผู้หญิงไทย 1 คนมีบุตรได้เพียงคนเดียว) โดยคงไว้อย่างนั้นจนถึงปี พ.ศ. 2556 ก่อนจะขยับขึ้นมาเป็น 1.6 ในปี พ.ศ. 2557 - 2558 และลดลงมาอยู่ที่ 1.1 ในปี พ.ศ. 2566 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) หากเป็นค่าเฉลี่ยแยกตามจังหวัด ยกตัวอย่างเช่น กรุงเทพมหานครที่เป็นเมืองหลวงของประเทศไทย และมีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด ก็มีอัตราเฉลี่ยอยู่ที่เพียง 0.89 ในปี พ.ศ. 2553 (UNFPA, 2015) ซึ่งอาจเป็นผลจากการแต่งงานที่ช้าลงและการตัดสินใจไม่แต่งงานของประชากรไทยในปัจจุบัน

การลดลงของอัตราการเจริญพันธุ์นำไปสู่ผลกระทบที่ตามมาในหลายด้าน เช่น ด้านสังคม ที่โครงสร้างครอบครัวจะเล็กลงทำให้สถาบันครอบครัวอาจมีความเปราะบางลงในส่วนของการสนับสนุนทางกายภาพและจิตใจ ทั้งในส่วนของเด็กที่เติบโตมา (เช่น ไม่มีพี่น้อง ญาติ ลูกพี่ลูกน้องในวัยไล่เลี่ยกัน) และผู้สูงอายุ (เช่น ไม่มีบุตรคอยดูแล) (Lee, 2022) หรือในด้านการชะลอตัวทางเศรษฐกิจและสังคม อันเนื่องมาจากจำนวนประชากรสูงวัยที่เพิ่มขึ้นและจำนวนแรงงานที่ลดลง (GBD 2021 Fertility and Forecasting Collaborators, 2024) การที่บุคคลตัดสินใจมีบุตรน้อยลง ก็นำไปสู่การลดลงของอัตราการเจริญพันธุ์ทั้งในภาพรวมของประชากรโลก และในพื้นที่ของตนเอง โดยการจะเพิ่มหรือลดของอัตราเจริญพันธุ์นั้นโดยเฉพาะในส่วนของประเทศในทวีปเอเชีย การแต่งงานถือเป็นหนึ่งในตัวแปรหลักที่มีอิทธิพล ทั้งในแง่ของวัฒนธรรมที่อยู่อาศัยเป็นครอบครัวใหญ่ และเนื่องจากการมีบุตรโดยบิดาและมารดาที่ได้สมรสถูกต้องตามกฎหมายจะทำให้ได้รับสวัสดิการหรือการสนับสนุนจากภาครัฐ ทำให้ภาระค่าใช้จ่ายของการดูแลบุตรนั้นลดลง นำไปสู่แนวโน้มการตัดสินใจมีบุตรที่เพิ่มขึ้น (Fukuda, 2020)

แม้ว่าอิทธิพลของแนวความคิดตะวันตกยุคใหม่ซึ่งมองว่าการแต่งงานไม่ใช่เรื่องจำเป็นจะทำให้การแต่งงานในประเทศไทยลดลง แต่ความคาดหวังทางจากครอบครัวก็ยังคงมีผลต่อการตัดสินใจแต่งงานและมีบุตรรองลงมาจากความต้องการของคู่ครอง จากการศึกษาของ มนสิการ กาญจนะจิตรา (2559) ที่ได้ข้อมูลใน

ประเด็นนี้ในมุมมองของผู้ใหญ่ในครอบครัว โดยมักจะให้เหตุผลว่า “พออายุมากขึ้น ถ้าไม่มีบุตร ไม่มีคนดูแล อาจขาดความมั่นคง” ในส่วนของตัวบุคคลเองก็ให้คำตอบในประเด็นนี้ที่สื่อถึงอิทธิพลของความคาดหวังจากครอบครัว เช่น “ยังมีอีก 4 คนที่รอลูกของเราอยู่ นั่นก็คือพ่อแม่ของเราและพ่อแม่ของภรรยา” บ้างก็ให้คำตอบมาว่า “ความกดดัน” เป็นเหตุผลให้แต่งงานและมีบุตร ข้อมูลเหล่านี้แสดงถึงความสำคัญของบรรทัดฐานและค่านิยมในสังคมทั้งจากตัวคนอื่น ๆ และตนเอง แต่ในขณะเดียวกันก็มีกลุ่มที่เลือกที่จะเพิกเฉยต่อความกดดันจากทางครอบครัวเช่นกัน โดยหนึ่งในสาเหตุที่ให้เหตุผล คือ การแต่งงานเป็นสิ่งที่อยู่เหนือการควบคุมมากกว่าการมีบุตร

ข้อมูลจากการศึกษาชี้ประเด็นเรื่องความขัดแย้งของการยินยอมปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางสังคมที่น่าสนใจ นำไปสู่คำถามที่ว่า สรุปลแล้วความกดดันจากครอบครัวที่คาดหวังให้ทำตามบรรทัดฐานสังคม (การแต่งงานหรือการมีบุตร) นั้น ในบริบทของสังคมปัจจุบันนี้ยังคงมีอิทธิพลอยู่จริงหรือไม่ ? ซึ่งการจะวัดอิทธิพลของบรรทัดฐานทางสังคมนั้นจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับการนิยามและองค์ประกอบของ “บรรทัดฐานทางสังคม” ก่อน Paluck and Ball (2010 cited in Mackie et al., 2014) ได้กล่าวถึง บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) ไว้ว่าเป็นสิ่งที่บุคคลในบางกลุ่มเชื่อว่าเป็นเรื่องปกติ หรือมองว่าเป็นการกระทำทั่วไป การกระทำที่เหมาะสม หรือทั้งสองอย่าง ในขณะเดียวกันก็ยังคงมีข้อถกเถียงถึงความไม่ชัดเจนต่อความเข้าใจในประเด็นนี้เกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของบรรทัดฐานทางสังคมในกลุ่มนักทฤษฎี แต่ถึงอย่างนั้น องค์ประกอบสำคัญในการกำหนดการรับรู้ของบรรทัดฐานทางสังคมขึ้นมานักทฤษฎีหลายท่านเห็นพ้องต้องกัน คือ สิ่งที่มีคนนั้น ๆ เชื่อว่า “กลุ่มอ้างอิง” (Reference Group) ของตนเป็นอย่างไร กลุ่มอ้างอิงนั้นสามารถเรียกได้อีกอย่างว่า เป็นบุคคลสำคัญของบุคคลนั้น ๆ หรือบ้างก็เรียกว่าชุมชน กลุ่มบุคคล กลุ่มพันธะประชากร (Mackie et al., 2014) ซึ่งการรับรู้บรรทัดฐานทางสังคมผ่านกลุ่มอ้างอิงนั้นประกอบจาก 2 ส่วน ได้แก่ 1) การรับรู้ว่ากลุ่มอ้างอิงทำอะไร 2) การรับรู้ว่ากลุ่มอ้างอิงคิดว่าตัวบุคคลควรทำอะไร ซึ่งในประเด็นดังกล่าวมีนักทฤษฎีหลายท่านที่ได้ศึกษา เช่น Icek Ajzen ที่ได้นิยามองค์ประกอบทั้ง 2 ส่วนนั้นออกมาเป็น 2 องค์ประกอบใหม่ ได้แก่ บรรทัดฐานเชิงชี้แนะ (Injunctive Norm) ซึ่งคือ การตระหนักการรับรู้ของแต่ละคน ต่อความต้องการของบุคคลสำคัญรอบข้าง (กลุ่มอ้างอิง) ว่าต้องการให้ตนเองกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด และบรรทัดฐานเชิงบรรยาย (descriptive norms) หมายถึง การรับรู้ของแต่ละคนต่อบุคคลสำคัญรอบข้าง (กลุ่มอ้างอิง) ว่าได้กระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ (Ajzen, 1991 อ้างถึงใน อมินดารา อริยธาดา, 2564) และอีกหนึ่งในนั้นมีทฤษฎีที่ถูกพัฒนาขึ้นมาด้วยองค์ประกอบที่แตกต่างออกไป จากการชี้แนะของกลุ่มอ้างอิงสู่ความคาดหวัง ทฤษฎีนั้นคือ ทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectations) ของ Bicchieri ในปี 2006 ซึ่งได้ให้องค์ประกอบของบรรทัดฐานทางสังคมเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1) ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม (Empirical Expectation) คือ ความเชื่อหรือการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ “คนส่วนใหญ่ในสังคมหรือกลุ่ม” ทำหรือปฏิบัติในชีวิตจริง เช่น หากเราเห็นว่าคนส่วนใหญ่ใส่หน้ากากอนามัยเวลาออกไปข้างนอก เราก็อาจคิดว่าการใส่หน้ากากเป็นเรื่องธรรมดาที่คนทั่วไปทำกัน

2) ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม (Normative Expectations) คือ ความเชื่อหรือการรับรู้เกี่ยวกับ “สิ่งที่ควรทำ” หรือพฤติกรรมที่ “ถูกต้องเหมาะสม” ตามความเห็นของสังคมหรือกลุ่มนั้น เช่น การต่อแถว เพราะถือว่าเป็นพฤติกรรมที่สุภาพและเคารพสิทธิของผู้อื่น หากใครแซงแถว อาจถูกมองว่าไม่มีมารยาทหรือเห็นแก่ตัว

ทฤษฎีของ Bicchieri ถือนำไปสู่การทบทวนความแตกต่างของบรรทัดฐานเชิงชั้นนำและบรรยายของ Ajzen อีกครั้งหนึ่ง โดยชี้ให้เห็นว่าการมององค์ประกอบให้เป็นความคาดหวัง ทำให้ชัดเจนมากขึ้นว่าบรรทัดฐานทางสังคมถูกสร้างขึ้นจากความเชื่อและความปรารถนาของบุคคลในกลุ่มอ้างอิง เราเลือกที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขของสังคมจากความคาดหวังเหล่านั้น เพราะเชื่อมั่นว่ามันเป็นสิ่งที่ถูกและควรจะทำ (Bicchieri, 2006) ทฤษฎีของ Bicchieri ครอบคลุมในประเด็นของด้านเศรษฐศาสตร์และจิตวิทยาสังคม ถือเป็นหนึ่งในทฤษฎีที่ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลาย (Mackie et al., 2014)

จากการทบทวนวรรณกรรมและการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับเจตนาของพฤติกรรม หนึ่งในทฤษฎีที่ถูกนิยมนำมาใช้ในการศึกษา ได้แก่ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action; TRA) ที่พัฒนาโดย Fishbein & Ajzen ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม (Behavior) ที่ถูกแสดงออกมานั้น เป็นผลมาจากเจตนา (Intention) ซึ่งมีปัจจัย 2 ประการที่มีอิทธิพลที่ก่อให้เกิดเจตนาได้แก่เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) (Fishbein & Ajzen, 1975) ซึ่งเมื่อนำมาทบทวนกับบริบทของการแต่งงาน การศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนั้นจะสามารถอธิบายพฤติกรรมการตัดสินใจแต่งงานผ่าน 2 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อการแต่งงานและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของพฤติกรรมแต่งงาน ซึ่งเมื่อทบทวนนิยามที่ Ajzen (2020) ได้ให้ไว้ว่าความเชื่อเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคม (Normative beliefs) นำไปสู่การรับรู้ถึงแรงกดดันจากสังคมหรือความคาดหวัง (Perceive social pressure/Normative expectations) และได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm) พบว่ามีความสอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวังทางสังคมของ Bicchieri (2006) จึงได้นำองค์ประกอบจากทฤษฎีความคาดหวังทางสังคมมาศึกษาปัจจัยเรื่องการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคล

สำหรับปัจจัยด้านเจตคติ Ajzen (1991) ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นการประเมินของบุคคลที่มีต่อภาพรวมของพฤติกรรม รวมไปถึงผลที่ตามมาของพฤติกรรม ซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือถ้าประเมินผลที่ตามมาของพฤติกรรมที่บุคคลได้กระทำออกมาเป็นทางด้านบวก บุคคลจะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรม ในทางตรงกันข้าม ถ้าผลที่ตามมาของพฤติกรรมที่บุคคลได้กระทำประเมินได้เป็นทางด้านลบ บุคคลจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น หากน่านิยามดังกล่าวมามองในมุมของเจตคติต่อการแต่งงานที่จะนำไปสู่เจตนาในการจะกระทำพฤติกรรม จะสามารถกล่าวได้ว่าเมื่อบุคคลนั้นประเมินภาพรวมผลที่ตามมาของการแต่งงาน หากประเมินว่าผลที่ตามมาเป็นไปในด้านบวก เช่น แต่งงานแล้วได้ผลลัพธ์ที่ดี บุคคลก็จะมีเจตคติที่ดีต่อการแต่งงาน นำไปสู่การเจตนาที่จะแต่งงาน นำไปสู่การตัดสินใจแต่งงานที่เป็นพฤติกรรม แต่หากประเมินแล้วผลลัพธ์เป็นไปในด้านลบ เช่น แต่งงานแล้วนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่ดี บุคคลก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการแต่งงาน และมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมดังกล่าวคือการแต่งงาน ซึ่งการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับประเด็นนี้ก็ได้อธิบายว่าเจตคตินั้นมีทั้งความสัมพันธ์ทางบวกและอิทธิพลทางบวกต่อเจตนาที่จะแต่งงานในกลุ่มวัยรุ่น (Nejatian, 2021; Tamizarasi & Jecinth, 2023).

Abdurahman et al., (2023) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของบรรทัดฐานทางสังคมต่อการแต่งงาน ขณะอายุน้อยในประเทศเอธิโอเปีย โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior)

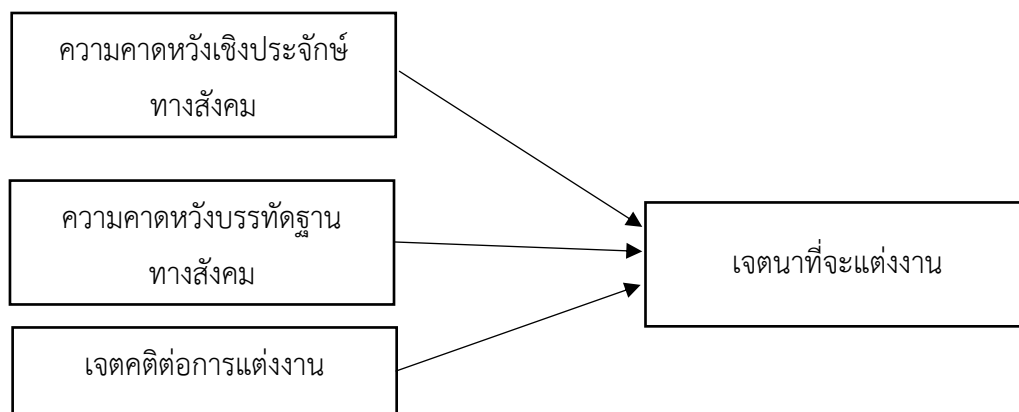
ร่วมกับทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectations) ของ Bicchieri โดยศึกษาจากหลายตัวแปร แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) เจตคติต่อการแต่งงาน 2) บรรทัดฐานทางสังคม (ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังบรรทัดฐานทางสังคม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม การลงโทษทางสังคมหรือผลที่ตามมาจากการกระทำ ดัชนีความมั่งคั่งในครัวเรือน ความรู้เกี่ยวกับอายุที่สามารถแต่งงานได้ ถูกต้องตามกฎหมาย ความรู้เกี่ยวกับผลที่ตามมาทางกฎหมายจากการแต่งงานขณะอายุน้อย ความรู้เกี่ยวกับผลที่ตามมาด้านสุขภาพจากการแต่งงานขณะอายุน้อย แหล่งข้อมูลที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและผลทางกฎหมาย และสื่อที่ติดตามเป็นประจำ) ที่มีผลต่อตัวแปรตามคือเจตนาที่จะแต่งงาน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตคติต่อการแต่งงานทางบวกจะมีเจตนาที่จะแต่งงานมากกว่ากลุ่มที่มีเจตคติต่อการแต่งงานทางลบ กล่าวได้ว่า ตัวกำหนดโดยตรงของพฤติกรรมตามที่อธิบายไว้ใน TPB คือเจตคติต่อพฤติกรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีอิทธิพลต่อเจตนา (Ajzen, 2020) และพบว่าในกลุ่มที่เห็นด้วยกับบรรทัดฐานทางสังคม (ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม) ก็มีเจตนาที่จะแต่งงานมากกว่ากลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับบรรทัดฐานทางสังคม จากข้อมูลและผลการศึกษาดังกล่าวเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสังคมไทยที่มีบรรทัดฐาน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม บทบาทและหลักปฏิบัติที่ชัดเจนต่อการสร้างครอบครัวหรือการแต่งงาน (Jaisuekun & Sunanta, 2023) ที่คล้ายคลึงกับประเทศเอธิโอเปียในการศึกษาของ Abdurahman et al. หากจะกล่าวว่าความคาดหวังของบุคคลอ้างอิงในสังคมนั้นนำมาสู่บรรทัดฐานทางสังคมไทยตามที่ทฤษฎีของ Bicchieri ได้กล่าวไว้ ได้สร้างอิทธิพลไปสู่เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลตามทฤษฎีของ Fishbein & Ajzen การศึกษาข้างต้นก็พอจะทำให้เห็นความเชื่อมโยงดังกล่าว

การศึกษาในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของบรรทัดฐานทางสังคมต่อเจตนาที่จะแต่งงานของวัยรุ่นในสังคมไทยยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษา เนื่องจากในหลาย ๆ ประเทศมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนี้ (Nejatian, 2021; Shahrabadi, 2017; Xie, 2022) แต่ในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาในประเด็นนี้กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ผู้วิจัยจึงหวังว่าการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถนำร่องให้เห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมของวัยรุ่นไทยยุคปัจจุบันและนำไปสู่การศึกษาที่กว้างขึ้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของบรรทัดฐานสังคมไทย และเจตคติของวัยรุ่นไทยที่มีต่อการแต่งงานโดยใช้ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action; TRA) ที่พัฒนาโดย Martin Fishbein & Icek Ajzen จากทฤษฎีดังกล่าวจึงนำมาสู่ตัวแปรในการศึกษา ได้แก่ ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม และเจตคติต่อการแต่งงาน ที่อาจมีอิทธิพลต่อเจตนาที่จะแต่งงานของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันได้ เพื่อที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่ทันสมัยมากขึ้นและขยายขอบเขตจากองค์ความรู้เดิมในประเด็นนี้ที่ยังมีไม่มากนักในวัยรุ่นไทย รวมถึงเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนนโยบายในการเพิ่มประชากรของภาครัฐเพื่อแก้ปัญหาการลดลงอย่างต่อเนื่องของอัตราเจริญพันธุ์ในประเทศ และนำมาซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคมไทยดั้งเดิมเกี่ยวกับการแต่งงานที่มีมาอย่างช้านาน ว่าในสังคมปัจจุบันนี้ยังคงมีอิทธิพลหลงเหลืออยู่มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาอิทธิพลของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม และเจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนิสิตหรือนักศึกษาระดับปริญญาตรี

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคมและเจตคติต่อการแต่งงานมีอิทธิพลต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนิสิตหรือนักศึกษาระดับปริญญาตรี

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศไทย จำนวน 1,680,885 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2567) ผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power version 3.1.7 สำหรับการคำนวณทำการกำหนด Test Family คือ F-test และ Statistical test คือ Linear multiple regression: Fixed Model, R^2 deviation from zero โดยกำหนดค่า $(1-\beta)$ เท่ากับ 0.95 ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.05 จำนวนตัวแปรทำนาย เท่ากับ 3 ค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) เท่ากับ 0.08 (ขนาดเล็ก) ตามคำแนะนำจาก บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์ (2563) ผลการคำนวณมีขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม จำนวนประมาณ 219 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ การสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental sampling) ดำเนินการแจกแบบสอบถามผ่านนักศึกษาที่บังเอิญพบเจอหรือเดินผ่าน และแจกแบบสอบถามผ่านทางออนไลน์ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีแต่ละมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ โดยในทุก ๆ ครั้งจะมีการขอความยินยอมก่อนแจกแบบสอบถาม จึงได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ มีจำนวน 218 คน แต่พบว่า 2 คนที่ตอบข้อมูลไม่สมบูรณ์ จึงทำให้เหลือข้อมูลสำหรับนำมาวิเคราะห์จำนวน 216 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเรื่องอิทธิพลของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม และเจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล

แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายปิด จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษาในปริญญาตรี และมหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการแต่งงาน

แบบสอบถามเจตคติต่อการแต่งงาน โดยผู้วิจัยพัฒนาข้อคำถามตามแนวคิดของ Abdurahman et al., (2023) ซึ่งเป็นการวัดเจตคติในองค์ประกอบของความรู้สึกและการรู้คิด ประกอบด้วยข้อคำถามสำรวจเจตคติต่อการแต่งงานทั้งหมด 9 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “เมื่อคิดถึงการแต่งงานฉันรู้สึกมั่นคง” “ฉันรู้สึกยินดีที่จะแต่งงาน” เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วย จนถึง 5 คือ เห็นด้วย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .885

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม

แบบสอบถามความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม โดยผู้วิจัยพัฒนาข้อคำถามตามแนวคิดของ Abdurahman et al., (2023) ประกอบด้วยข้อคำถามสำรวจความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคมทั้งหมด 5 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “บุคคลรอบตัวฉันส่วนใหญ่จะตัดสินใจแต่งงาน” “คนไทยส่วนใหญ่มักจะแต่งงาน” เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วย จนถึง 5 คือ เห็นด้วย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .815

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม

แบบสอบถามความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม โดยผู้วิจัยพัฒนาข้อคำถามตามแนวคิดของ Abdurahman et al., (2023) ประกอบด้วยข้อคำถามสำรวจความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคมทั้งหมด 5 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “พ่อแม่และผู้ปกครองของฉันคาดหวังให้ฉันและบุคคลที่มีเพศเดียวกับฉันแต่งงาน” “บุคคลอื่น ๆ ที่มีความสำคัญคาดหวังต่อฉันและบุคคลที่มีเพศเดียวกับฉันให้แต่งงาน” เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วย จนถึง 5 คือ เห็นด้วย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .826

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเจตนาที่จะแต่งงาน

แบบสอบถามเจตนาที่จะแต่งงาน โดยผู้วิจัยพัฒนาข้อคำถามตามแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action; TRA) ที่พัฒนาโดย Fishbein & Ajzen (1975) ประกอบด้วยข้อคำถามสำรวจเจตนาที่จะแต่งงานทั้งหมด 5 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “ฉันวางแผนที่จะแต่งงาน” “สำหรับฉันการแต่งงานถือเป็นเรื่องจำเป็น” เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วย จนถึง 5 คือ เห็นด้วย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .861

ข้อคำถามในแบบสอบถามทุกฉบับได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยอาจารย์ที่
 ปรึกษาการวิจัย โดยนำข้อคำถามที่ผ่านการทดสอบอำนาจการจำแนกรายข้อมาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง
 ข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆ (corrected item-total correlation หรือ CITC) กำหนดระดับนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05 (หนึ่งหาง) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่า r วิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
 ซึ่งข้อคำถามที่มีค่า CITC ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่า r วิกฤตจะถูกคัดออกเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีคุณภาพและทำซ้ำ
 จนกว่าข้อคำถามที่วิเคราะห์ในครั้งเดียวกันจะผ่านทุกข้อ ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนน
 รวมข้ออื่นๆ พบว่าข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
 ตามกระบวนการที่เป็นมาตรฐาน ดังนี้ โดยระบุคำชี้แจงการวิจัย รายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัยทั้งหมด และขอ
 ความยินยอมก่อนแจกแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถาม
 สำหรับการวิจัยเรื่องอิทธิพลของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม
 และเจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา
 ระดับปริญญาตรี และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของ
 คำตอบในทุกฉบับ สุดท้ายผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างไปบันทึก
 คะแนนโดยการลงรหัส (Coding) บันทึกข้อมูล (Key) แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติโดย
 โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล
 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย
 (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential statistic) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้

2.1 หาค่าสหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment
 Correlation)

2.2 วิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression Analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม เจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งผลการศึกษาแสดงดังตารางต่อไปนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 ลักษณะและข้อมูลประชากรตามจำนวน (n) และร้อยละ (%) เพศ ช่วงอายุ ชั้นปีการศึกษาและมหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มตัวอย่าง	
	n	%
เพศ		
ชาย	63	29.2
หญิง	135	62.5
LGBTQ+	18	8.3
ชั้นปีการศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	37	17.1
ชั้นปีที่ 2	41	19.0
ชั้นปีที่ 3	113	52.3
ชั้นปีที่ 4	25	11.6
มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษา (จำแนกตามจังหวัด)		
กรุงเทพฯ	172	79.6
ปทุมธานี	19	8.8
ชลบุรี	7	3.2
เชียงใหม่	5	2.3
พิษณุโลก	4	1.9
มหาสารคาม	4	1.9
นครปฐม	2	0.9
ขอนแก่น	2	0.9
อุตรดิตถ์	1	0.5

หมายเหตุ: n = 216 อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ 20.39 ปี (S.D. = 1.30)

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.5 (135 คน) เพศชายมีร้อยละ 29.2 (63 คน) และ LGBTQ+ อยู่ที่ร้อยละ 8.3 (18 คน) มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 20.39 ปี (S.D. = 1.30) กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.3 (113 คน) ตามมาด้วยชั้นปีที่ 2 ซึ่งมีร้อยละ 19.0 (41 คน) ชั้นปีที่ 1 มีร้อยละ 17.1 (37 คน) และชั้นปีที่ 4 มีร้อยละ 11.6 (25 คน) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 79.6 (172 คน) มหาวิทยาลัยจังหวัดปทุมธานี คิดเป็นร้อยละ 8.8 (19 คน) จังหวัดชลบุรี คิดเป็นร้อยละ 3.2 (7 คน) จังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 2.3 (5 คน) จังหวัดพิษณุโลก คิดเป็นร้อยละ 1.9 (4 คน) จังหวัดมหาสารคาม คิดเป็นร้อยละ 1.9 (4 คน) จังหวัดนครปฐม คิดเป็นร้อยละ 0.9 (2 คน) จังหวัดขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ 0.9 (2 คน) และจังหวัดอุดรธานี คิดเป็นร้อยละ 0.5 (1 คน)

2.ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษา

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม เจตคติต่อการแต่งงานและเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

	M	SD	1	2	3	4
1.ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม	3.212	.798	-			
2.ความคาดหวังบรรทัดฐานทางสังคม	2.446	.938	.535**	-		
3.เจตคติต่อการแต่งงาน	2.703	.781	.453**	.515**	-	
4.เจตนาที่จะแต่งงาน	2.743	1.000	.398**	.467**	.747**	-

** p < .001

จากตารางที่ 2 พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม เจตคติต่อการแต่งงาน และเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อำนาจในการทำนายของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม เจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตัวแปร	B	SE	95% CI		t	p
			LL	UL		
(Intercept)	-.022	.205	-.427	.383	-.109	.913
ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม	.049	.069	-.087	.186	.711	.478
ความคาดหวังบรรทัดฐานทางสังคม	.103	.061	-.018	.223	1.675	.095
เจตคติต่อการแต่งงาน	.872	.070	.734	1.009	12.503	<.001

หมายเหตุ: R = 0.753, R² = 0.568, n = 216 , CI = Confidence Interval, LL = Lower Limit, UL = Upper Limit, F = 92.788

จากตารางที่ 3 พบว่าความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม เจตคติต่อการแต่งงานไม่ได้ส่งผลร่วมกันทำนายเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเท่ากับ .568 แสดงว่าความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคมและความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคมไม่ได้ส่งผลต่อการร่วมกันทำนายเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แต่เจตคติต่อการแต่งงานเป็นตัวแปรที่มีผลสามารถทำนายเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ร้อยละ 56.8

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาอิทธิพลของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม เจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์อำนาจในการทำนายของความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม เจตคติต่อการแต่งงานที่มีต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพบว่า ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม ความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม เจตคติต่อการแต่งงานมีอำนาจในการร่วมทำนายเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยหากพิจารณาอำนาจการทำนายรายตัวแปร ตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายเจตนาที่จะแต่งงานมากที่สุดจะเป็นเจตคติต่อการแต่งงาน สามารถอธิบายได้ว่าเจตคติต่อการแต่งงานมีอิทธิพลต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Shahrabadi (2017) และ Nejatian (2021)

ที่ได้ผลว่าเจตคติต่อการแต่งงานมีอำนาจในการทำนายเจตนาที่จะแต่งงาน กล่าวได้ว่าการมีเจตคติในเชิงบวกต่อการแต่งงานก็จะมีอิทธิพลทำให้เจตนาในการแต่งงานมีมากขึ้นตามไป

สำหรับตัวแปรความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคม และความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม ผลการศึกษาออกมาไม่มีอำนาจในการทำนายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด การที่ผลออกมาเป็นดังนั้นสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมุมมองต่อตนเอง (Self-construal) บรรทัดฐานทางสังคมนั้นมักจะจะมีอิทธิพลต่อคนไทยเนื่องด้วยคนไทยมีโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมุมมองต่อตนเองแบบกลุ่มนิยม (Interdependent) ซึ่งต่างจากประเทศทางตะวันตกที่จะเป็นแบบอิสระนิยม (Independent) มากกว่า หมายความว่าคนไทยจะให้ความสำคัญต่อมุมมองของบุคคลอื่นต่อการกระทำของตนเองมากกว่าคนในสังคมฝั่งตะวันตก (Panpothong, 2023) ซึ่งกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดและเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมไทยก็มักจะเป็นครอบครัว และตามบริบทของวัฒนธรรมไทย บิดา มารดา หรือผู้ปกครองก็มักจะคาดหวังให้บุตรเชื่อฟัง ทำให้วัยรุ่นไทยในยุคก่อนก็มักจะยอมเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ปกครอง แต่ในปัจจุบันสังคมไทยได้รับอิทธิพลของแนวคิดทางประเทศตะวันตกจากสื่อออนไลน์ ซึ่งทำให้วัยรุ่นไทยต้องการมีอิสระในการเลือกมากขึ้น จึงเกิดความขัดแย้งกับผู้ปกครองแบบที่ยังมีความคาดหวังของพฤติกรรมที่เชื่อฟังและการปฏิบัติตามคำแนะนำ หรือความคาดหวังของตัวผู้ปกครองเอง (Pummanee, 2018) สำหรับหลายครอบครัวในไทยการแต่งงานก็ถือเป็นหนึ่งในความคาดหวังที่ผู้ปกครองเองก็มีต่อบุตร เพราะในแนวคิดเดิมมองว่าการแต่งงานมีลูกคือความมั่นคงในชีวิต แต่ด้วยแนวคิดของการมีอิสระในการตัดสินใจของสังคมปัจจุบัน ก็อาจมีอิทธิพลมากพอที่จะเปลี่ยนแปลงแนวคิดดังกล่าวได้ หรือทำให้ความคาดหวังจากแนวคิดนั้น ไม่มีผลต่อบุคคลอีกต่อไป เนื่องจากในปัจจุบัน วัยรุ่นมีอิสระในการคิดตัดสินใจด้วยตนเอง บรรทัดฐานเรื่องการแต่งงานในแนวคิดยุคใหม่จึงถูกมองว่าไม่ใช่เรื่องที่จำเป็นในชีวิตเท่าเดิมด้วยบทบาททางเพศที่เปลี่ยนไปและควรเป็นอิสระในการตัดสินใจของตน แม้ว่าวัยรุ่นจะรับรู้ถึงการมีอยู่ของบรรทัดฐานเดิม แต่อาจจะไม่ส่งผลต่อเจตนา ตามที่ Bicchieri (2014) ได้เสนอไว้ว่าบรรทัดฐานและความเชื่อเดิมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อมีทางเลือกใหม่เข้ามา (ในที่นี้คืออิสระในการตัดสินใจแต่งงาน) และบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อทางเลือกใหม่นั้น ทำให้บุคคลอาจเลือกไม่ทำตามบรรทัดฐานเดิม และใช้วิธีการท้าทายเมื่อมีความคาดหวังให้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานเดิมจากผู้อื่นเข้ามา (เช่น ผู้ปกครอง) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจเป็นในรูปแบบของการพูดคุยแลกเปลี่ยนหรือการพิจารณาร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตามการทำทนายเพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้บรรทัดฐานเดิมนั้นเปลี่ยนแปลงได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะมีการศึกษาในประเด็นนี้เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกการเปลี่ยนแปลงของบรรทัดฐานการแต่งงานในสังคมไทย

สรุป

ผลจากการศึกษาพบว่าเจตคติต่อการแต่งงานเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลกับเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ในขณะที่ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคมและความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคมไม่มีอิทธิพลต่อเจตนาที่จะแต่งงานแต่อย่างใด ซึ่งอาจเป็นผลมาจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีมุมมองต่อตนเอง (Self-construal) ในลักษณะอิสระนิยม (Independent) ที่ให้ความสำคัญกับความคิดของตนเองหรือความมีอิสระในการตัดสินใจ มากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของบุคคลอื่น จึงทำให้ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคมและความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคม ไม่มีอิทธิพลต่อเจตนาที่จะแต่งงานของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานหรือองค์กรด้านการวิจัย การจัดทำนโยบาย การจัดทำโครงการ สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและวางแผนเพื่อจัดทำนโยบายเพื่อเพิ่มอัตราเจริญพันธุ์ในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นที่การปรับเปลี่ยนเจตคติของบุคคลที่มีต่อการแต่งงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นที่อาจเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของบรรทัดฐานทางสังคม เช่น อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติ เพื่อขยายขอบเขตความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอิทธิพลของบรรทัดฐานทางสังคมในประชากรไทยในยุคปัจจุบัน
2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจากทั่วภูมิภาคให้มีจำนวนใกล้เคียงกันเพื่อความแม่นยำของข้อมูล เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยในจังหวัดกรุงเทพฯ ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดของการศึกษารุ่นนี้
3. ควรมีการศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบข้อมูลที่ละเอียดยิ่งขึ้นเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อเจตนาที่จะแต่งงาน รวมถึงระดับการรับรู้ความคาดหวังเชิงประจักษ์ทางสังคมและความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่ละเอียดยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567). สรุป รายงานจำนวน

นักศึกษา ปีการศึกษา 2567 ภาคการศึกษาที่ 1.

https://info.mhesi.go.th/stat_std_all.php?search_year=2567

- บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร. (2563). *ขนาดอิทธิพล การวิเคราะห์อำนาจ การคำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมโดยโปรแกรม G*Power*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมินดารา อริยธาดา. (2564). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ (ปริญญาโทบริหารวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- Abdurahman, D., Assefa, N., & Berhane, Y. (2023). Adolescent Girl's Early Intention to marriage and its Determinants in Eastern Ethiopia: A Social Norms Perspective. *Sage Open*, 13(2), 1-11. <https://doi.org/10.1177/21582440231182352>
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Ajzen, I. (2020). The theory of planned behavior: Frequently asked questions. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 2(4), 314–324. <https://doi.org/10.1002/hbe2.195>
- GBD 2021 Fertility and Forecasting Collaborators. (2024). Global fertility in 204 countries and territories, 1950–2021, with forecasts to 2100: A comprehensive demographic analysis for the Global Burden of Disease Study 2021. *The Lancet (London, England)*, 403(10440), 2057–2099. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(24\)00550-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(24)00550-6)
- Bicchieri, C. (2006) *The grammar of society: The nature and dynamics of social norms*. Cambridge University Press, New York.
- Bicchieri, C., & Mercier, H. (2014). Norms and beliefs: How change occurs. In M. Xenitidou & B. Edmonds (Eds.), *The complexity of social norms* (pp. 37–54). https://doi.org/10.1007/978-3-319-05308-0_3
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research*. Reading, MA: Addison-Wesley
- Fukuda, S. (2020). Marriage will (continue to) be the key to the future of fertility in Japan and East Asia. *Vienna Yearbook of Population Research*, 18, 71–80. DOI: 10.1553/populationyearbook2020.deb07
- Jaisuekun, K., & Sunanta, S. (2023). Til death do us part? End-of-life care for ageing Western husbands in Thailand. *Gender, Place & Culture*, 31(12), 1667-1689. <https://doi.org/10.1080/0966369X.2023.2229059>

- Lee, M. (2022). *The Consequences of Declining Fertility for Social Capital: Joint Economic Committee Report*. Joint Economic Committee Republicans.
https://www.jec.senate.gov/public/_cache/files/635c69dc-6a5a-467b-b7b0-3ab906fb4a94/the-consequences-of-declining-fertility-for-social-capital.pdf
- Mackie, G., Moneti, F., Denny, E., & Shakya, H. (2015). *What are social norms? How are they measured?* San Diego, CA: UNICEF and University of California, San Diego, Center on Global Justice.
- Nejatian, M., Alami, A., Tehrani, H., Jahantigh, H., & Jafari, A. (2021). Attitude, Intent and Different Aspects of Marriage in University Students: A Path Analysis. *Journal of Divorce & Remarriage*, 63(3), 184–199.
<https://doi.org/10.1080/10502556.2021.1993024>
- Panpothong, N., & Phakdeephassook, S. (2023). Independence or Interdependence?: The Thai Self-Construal as Reflected by Linguistic Evidence. *Manusya: Journal of Humanities*, 26(1), 1-25. <https://doi.org/10.1163/26659077-26010002>
- Pummanee, T., Tedla, Y. G., & Riesch, S. K. (2018). Barriers to the quality of parent-adolescent communication in Thailand: An ecological system analysis. *International Journal of Child Development and Mental Health*, 6(1), 87-101. Retrieved from <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/cdmh/article/view/122867>
- Rattanawijan, S. ., & Srimuang, D. (2022). “Why Do Not You Get Married?”: World View of Woman and Marriage in Thai Society. *Academic and Research Journal of Liberal Arts (Online)*, 17(2), 190–204. <https://doi.org/10.14456/lar.2022.21>
- Raymo, J. M., Uchikoshi, F., & Yoda, S. (2021). Marriage intentions, desires, and pathways to later and less marriage in Japan. *Demographic research*, 44, 67–98.
<https://doi.org/10.4054/demres.2021.44.3>
- Retherford, R. D., Ogawa, N., & Matsukura, R. (2001). Late Marriage and Less Marriage in Japan. *Population and Development Review*, 27(1), 65–102.
<https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2001.00065.x>
- Shahrabadi, R., KarimShai-Shahanjarini, A., Dashti, S., Soltanian, A., & Garmaroudi, G. (2017). Predictors of intention to marriage based on theory of planned behavior among university students in Iran. *Electronic physician*, 9(4), 4090–4095.
<https://doi.org/10.19082/4090>

- Tamizarasi, K., & Jecinth, J. R. B. (2023). Relationship between general attitude towards marriage and aspects of marriage in young adults. *The International Journal of Indian Psychology*, 11(3), 276–283. <https://doi.org/10.25215/1103.276>
- United Nations Population Fund (UNFPA). (2015). *The state of Thailand's population 2015: Features of Thai families in the era of low fertility and longevity*. Retrieved from <https://thailand.unfpa.org>
- Xie, J., & Hong, X. (2022). Research on Factors Affecting Chinese College Students' marriage intention: Applying the Theory of Planned Behaviour. *Frontiers in psychology*, 13, 868275. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.868275>

การเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีการเผชิญความเครียดที่ส่งผลต่อความเครียดในการเรียนของนิสิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

เบญญาภา ตันเจริญ¹

จิตาภา เสนวิรัช^{2*}

ฉัตรชนก สกุลชัยบงกช³

ณัฏฐา จันทาไทย⁴

นรุทธิ์ พรประสิทธิ์⁵

สำเนียง เพชรจอม⁶

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสังคมไทยให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางการศึกษา นิสิตถือเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตมากมาย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านการเรียน ก่อให้นิสิตเกิดความเครียดในการเรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำนายความเครียดในการเรียน ด้วยการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีการเผชิญความเครียด กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 208 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสอบถามวิธีการเผชิญความเครียด และแบบสอบถามความเครียดในการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .82 - .93 ผลวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวทำนายเชิงลบต่อความเครียดในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $\beta = -.464$, $p < .001$) การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหา และแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ไม่สามารถเป็นตัวทำนายต่อความเครียดในการเรียน จากผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นข้อมูล เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาลดความเครียดในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรีได้ต่อไป

คำสำคัญ : การเห็นคุณค่าในตนเอง วิธีการเผชิญความเครียด ความเครียดในการเรียน นิสิต นักศึกษา

Received: December 2, 2024, **Revised:** January 23, 2025, **Accepted:** February 7, 2025,

¹⁻⁴ นิสิตปริญญาตรี สาขาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* Corresponding Author; Jidapa.sen@ku.th

⁵ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁶ อาจารย์ ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Self-esteem and coping strategies that indicate an academic stress among Undergraduate Students at the Faculty of social science at Kasetsart University Bangkhen Campus

Benyapa Tancharoen⁷

Jidapa senwirat^{8*}

Chatchanok Sakulchaibongkot⁹

Natcha Janthathai¹⁰

Narut Pornprasit¹¹

Samneang Phetjom¹²

Abstract

Nowadays, education in Thailand is highly valued and prioritized, leading to continuous educational development. University students are at a stage in life where they face numerous changes, including academic transitions, which often result in an academic stress. This research aims to predict a study of stress through self-esteem and coping strategies. The participants were 208 students from the Faculty of Social Sciences at Kasetsart University, Bangkhen Campus. The sample selection was based on an accidental sampling technique which is 5.86% of the total population. The data were analyzed by using statistical methods, including average, percentage, and Pearson's product moment coefficient. The statistical significance level was .001. The data were collected using a questionnaire on self-esteem, coping strategies, and an academic stress, with a reliability range of .82 to .93. The result revealed that self-esteem was a significant negative predictor of academic stress ($\beta = -.464$, $p < .001$). However, problem-focused and emotion-focused coping were not predictors of an academic stress.

Keyword: Self-esteem Coping strategies Academic stress Undergraduate Students

Received: December 2, 2024, **Revised:** January 23, 2025, **Accepted:** February 7, 2025,

⁷⁻¹⁰ Student in Bachelor of Science (Community Psychology), Kasetsart University

*Corresponding Author; Jidapa.sen@ku.th

¹¹ Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

¹² Lecturer, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีพัฒนาการในการจัดการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง จนนำไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จในหลายด้าน และยังเป็นช่วงรอยต่อระหว่างวัยรุ่นตอนปลายกับวัยผู้ใหญ่ ซึ่งต้องพบเจอกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ สังคม และโครงสร้างทางสังคม ซึ่งต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งด้านการเรียนและการใช้ชีวิตในสังคม ส่งผลให้เกิดความเครียดจากทั้งภาระทางวิชาการและการคาดหวังในบทบาททางสังคมของตนเอง จึงมักก่อให้เกิดความเครียดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการเรียน จากผลการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพจากแบบประเมินสุขภาวะระดับมหาวิทยาลัย ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - กันยายน พ.ศ. 2565 มีจำนวนผู้ตอบกลับทั้งสิ้น 9,050 ชุด พบว่านิสิตร้อยละ 40 มีความเครียดอย่างมาก โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 4.3 ที่ได้รับการวินิจฉัยแล้วว่ามีความผิดปกติทางจิตเวช เช่น โรคซึมเศร้า (Depression) รวมไปถึงโรคอารมณ์สองขั้ว (Bipolar) และกว่าร้อยละ 4 มีความคิดฆ่าตัวตายอยู่บ่อยครั้งถึงตลอดเวลา และมีร้อยละ 12 ได้เคยลงมือทำร้ายร่างกายตนเองแล้ว โดยในจำนวนนี้มีถึงร้อยละ 1.3 ที่มีพฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเองอยู่บ่อยครั้งถึงตลอดเวลา (พิชญา สุรพลชัย, 2566) ความเครียดในการเรียนสามารถเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางจิตใจ ร่างกาย หรือสังคม นอกจากนี้ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนิสิตยังรวมถึงวิธีการเผชิญความเครียด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้และจัดการกับอารมณ์ในขณะนั้น การเผชิญความเครียดที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้นิสิตมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้นและหลีกเลี่ยงความเครียดที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้ง การเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) ซึ่งหมายถึงการรับรู้และประเมินคุณค่าของตนเองในทางบวกหรือทางลบ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่อาจส่งผลต่อระดับความเครียดในการเรียน ผู้ที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงอาจสามารถจัดการกับความเครียดได้ดีขึ้น เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในคุณค่าและความสามารถของตนเอง ทำให้ทางผู้วิจัยสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง วิธีการเผชิญความเครียดและการเห็นคุณค่าในตนเอง กับความเครียดของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Rosenberg (1965) ได้ให้ความหมายว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) คือ เจตคติเชิงบวกหรือเชิงลบต่อตนเอง และการประเมินความคิดและความรู้สึกโดยรวมเกี่ยวกับตนเอง จากงานวิจัยของ พิมพ์ชนก วชิรปราการสกุล (2564) พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันมีความรู้สึกเครียดแตกต่างกัน โดยนิสิตที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความรู้สึกเครียดมากกว่านิสิตที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลางและนิสิตที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เช่นเดียวกับนิสิตที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง มีความรู้สึกเครียดมากกว่านิสิตที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

การเผชิญความเครียดของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะตัวบุคคล ถ้าบุคคลใดมีการเผชิญความเครียดได้ไม่เหมาะสม ก็ยิ่งส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความตึงเครียดมากขึ้น หากไม่สามารถจัดการกับความเครียดนั้นได้ ย่อมทำให้บุคคลสูญเสียความมีคุณค่าในตนเอง เกิดความสิ้นหวังและนำไปสู่ความล้มเหลวได้ตามที่ Lazarus & Folkman (1984) ได้ให้นิยามไว้ว่า การเผชิญความเครียดเป็นความพยายามทางปัญญาและ

ความพยายามทางพฤติกรรม เพื่อที่จะจัดการกับปัญหาหรือข้อเรียกร้องทั้งที่เกิดจากภายนอกและจากภายใน รวมถึงการจัดการต่อความขัดแย้งระหว่างปัญหาหรือข้อเรียกร้องนั้น เมื่อบุคคลประเมินรับรู้ได้ว่าเป็นภาวะที่ตนถูกคุกคามหรือเป็นภาวะที่หนักเกินกว่าความสามารถของบุคคลที่จะรับได้ ทั้งนี้วิธีการเผชิญความเครียดสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหา (Problem-focused Coping) และการเผชิญความเครียดแบบมุ่งปรับอารมณ์ (Emotional-focused Coping) จากงานวิจัยของ สุภาภัทร หนเถื่อน (2553) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ใช้วิธีการเผชิญความเครียดต่างกัน มีระดับความเครียดที่ต่างกัน โดยวิธีการเผชิญความเครียดนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหา การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ และการเผชิญความเครียดแบบได้ประโยชน์น้อย นอกจากนี้ยังพบว่าระดับที่แตกต่างกันของการใช้วิธีการเผชิญความเครียดในแต่ละวิธีนั้น ส่งผลให้เกิดความเครียดในระดับที่แตกต่างกันออกไป

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงอิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเองที่ส่งผลต่อความเครียดในการเรียน และ อิทธิพลของวิธีการเผชิญความเครียดที่ส่งผลต่อความเครียดในการเรียน ของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พร้อมเป็นแนวทางในการนำความรู้เกี่ยวกับความเครียดในการเรียน ไปประยุกต์ใช้ต่อไปในการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาความเครียดของนิสิตได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีความเครียด

Ivancevich et al. (2013) ได้กล่าวถึงผลกระทบของความเครียดไว้ 3 ด้าน คือ 1.ผลกระทบด้านจิตใจ เช่น ความวิตกกังวล ความคับข้องใจ ภาวะไร้อารมณ์ การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ความก้าวร้าว และภาวะซึมเศร้า สมาธิสั้น ไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม 2.ผลกระทบด้านร่างกาย เช่น อัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น ความดันโลหิตสูงขึ้น เหงื่อออก อาการร้อนวูบวาบและหนาวสั่น ระดับน้ำตาลในเลือดที่สูงขึ้น และการผลิตกรดในกระเพาะอาหารเพิ่มขึ้น และ 3.ผลกระทบด้านพฤติกรรม เช่น เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย พฤติกรรมหุนหันพลันแล่น ดื่มแอลกอฮอล์และใช้สารเสพติดในทางที่ผิด เป็นต้น

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem)

Rosenberg (1965) ให้ความหมายว่าเป็น เจตคติที่มีต่อตนเองซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งเจตคติเชิงบวกหรือเชิงลบ โดยบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงบุคคลนั้นจะเคารพตนเอง ถือว่าตัวเองมีค่า ไม่ได้ถือว่าตัวเองดีกว่าคนอื่นเสมอไป แต่ไม่คิดว่าตัวเองแย่กว่าอย่างแน่นอน ไม่รู้สึกว่าคุณสมบัติของตัวเองสมบูรณ์แบบที่สุด แต่จะยอมรับข้อจำกัดของตัวเอง มุ่งมั่นที่จะเติบโตและพัฒนา ในทางกลับกัน บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำหมายถึงการปฏิเสธตัวเอง

ความไม่พอใจในตัวเอง และดูถูกตัวเอง บุคคลนั้นขาดความเคารพต่อสิ่งที่เขาสังเกตเห็นในตัวเอง ภาพลักษณ์ของ เขาเองไม่เป็นที่พอใจ และเขาปรารถนาที่จะเป็นอย่างอื่น การเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของ Rosenberg (1965) แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วย 1. การตระหนักรู้ด้วยตนเอง (Cognitive self) เป็นเรื่องราวความรู้ ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อตนเอง จากการที่บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของตำแหน่งสถานภาพภายในโครงสร้างสังคมที่เขา อาศัยหรือเป็นสมาชิกอยู่ ทำให้แต่ละคนมีเอกลักษณ์ต่างกัน เป็นเอกลักษณ์ที่ได้รับจากสังคมที่ทำให้รู้ว่าตนเองเป็น ใคร คนอื่นเป็นใคร ซึ่งไม่เกี่ยวกับการประเมินของตนเอง 2. การประเมินตนเอง (Evaluative self) เป็นการอธิบาย ตัวตนของบุคคล จากการนำตนเองไปประเมินกับสิ่งอื่นหรือคนอื่น เพื่อที่จะให้บุคคลรู้ว่าเขามีคุณค่า หรือมีความ ภาคภูมิใจในตนเองสูงต่ำเพียงไร การประเมินตนเองของบุคคลในแนวสังคมวิทยาส่วนใหญ่ จะเกี่ยวข้องกับการเห็น คุณค่าในตนเอง โดยพบว่า การที่บุคคลรู้สึกต่อตนเองในเรื่องการเห็นคุณค่า ในตนเองอย่างไร ก็จะไปสู่ พฤติกรรมเช่นนั้น (ปริยญา หวันเหลี่ยม และ ชาคินัย หมีเทศ, 2564)

จากงานวิจัยของ พิมพ์ชนก วชิรปการสกุล (2564) ศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง ความรู้สึกเครียด และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกเครียดในนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ที่ มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันมีความรู้สึกเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และจากงานวิจัยของ นิธิสนี รุจิรังสีเจริญ และคณะ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล สาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียด ความภาคภูมิใจในตนเอง และการทำหน้าที่ของครอบครัวกับระดับความเครียดของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับคะแนน ความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.396, p = 0.01$) และการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถทำนายหรือ อธิบายสาเหตุความเครียดของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = -0.147, p < 0.001$)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการเผชิญความเครียด (Coping strategies)

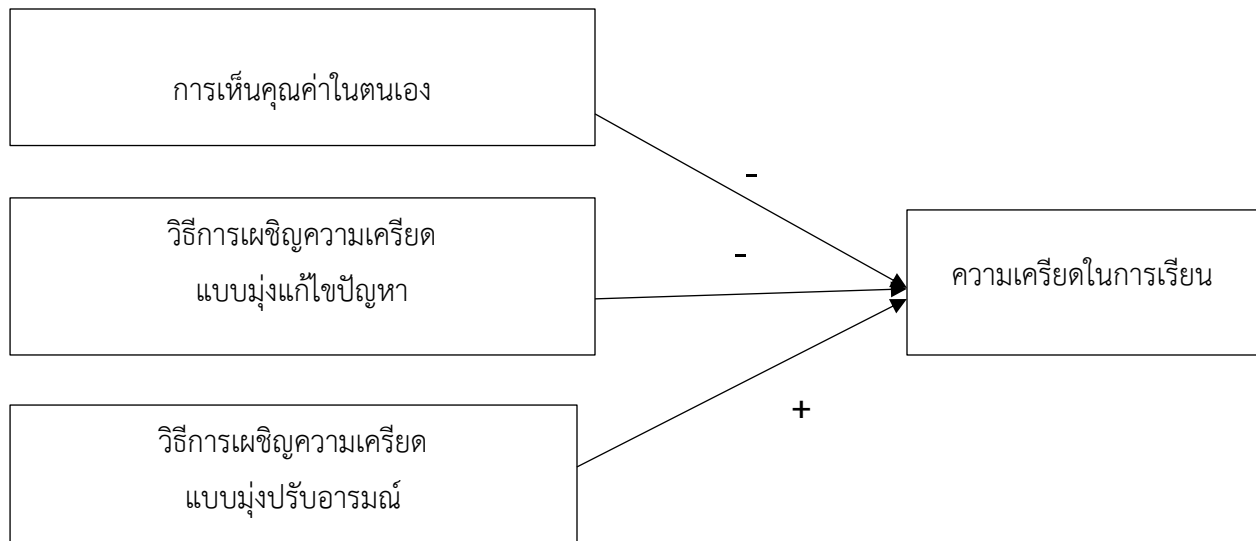
Lazarus & Folkman (1998 cited in Bolotova & Hachaturova, 2013) ให้นิยามของวิธีการเผชิญ ความเครียด (Coping strategies) ไว้ว่า การเผชิญความเครียด คือ ความพยายามในการปรับเปลี่ยนการรู้การคิด (cognitive) อารมณ์ (emotion) และพฤติกรรม (behavior) เพื่อจัดการกับอุปสงค์หรือข้อเรียกร้อง (demands) ทั้งภายนอกและ/หรือภายในที่เขาประเมินแล้วว่ามากเกินไปเกินขีดความสามารถที่เขาจะรับได้ และได้แบ่งวิธีการเผชิญ ความเครียดออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1.การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหา (Problem-focused Coping) เป็นความพยายามที่มุ่งกำหนดขอบเขตของปัญหา หาทางเลือก พิจารณาข้อดีและข้อบกพร่องของแต่ละทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางเลือกและลงมือแก้ไขปัญห 2.การเผชิญความเครียดแบบมุ่งปรับอารมณ์ (Emotional-focused Coping) เป็นการเผชิญความเครียดที่มุ่งลดอารมณ์หรือความรู้สึกที่ไม่เป็นสุขไม่สบายใจ โดยไม่เปลี่ยนแปลง สถานการณ์จริง นำเอากระบวนการทางความคิดหรือการใช้กลไกทางจิต (Lazarus & Folkman, 1984, อ้างอิงใน อังคินันท์ อินทรกำแหง, 2551)

จากงานวิจัยของ สุภาภัทร ทนเถื่อน (2553) ศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนมัธยมปลาย พบว่า วิธีเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และวิธีเผชิญความเครียดแบบได้ประโยชน์น้อยและวิธีเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหามีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากงานวิจัยของ จันทรา อึ้งอั่ง และ วรรณกร พลพิชัย (2561) ศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองจังหวัดตรัง พบว่า ความเครียดมีความสัมพันธ์กับวิธีเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหในระดับปานกลาง ($r = .519^{**}$, $p = .000$) และมีความสัมพันธ์กับวิธีเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์และวิธีเผชิญความเครียดแบบได้ประโยชน์ ($r = .493^{**}$, $p = .000$), ($r = .481^{**}$, $p = .000$) น้อยในระดับต่ำ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง และ วิธีการเผชิญความเครียด ที่ส่งผลต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

กรอบแนวคิด

สมมติฐานการวิจัย

- 1.การเห็นคุณค่าในตัวเองเป็นตัวทำนายเชิงลบต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
- 2.วิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหเป็นตัวทำนายเชิงลบต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
- 3.วิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งปรับอารมณ์เป็นตัวทำนายเชิงบวกต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจข้อมูลเชิงสหสัมพันธ์ ด้วยการใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง และวิธีการเผชิญความเครียด ที่ส่งผลต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ระหว่างเดือนธันวาคม-มีนาคม 2567 จำนวนทั้งสิ้น 3,548 คน (สำนักบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2566) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power version 3.1.7 ได้จำนวนทั้งสิ้น 176 คน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เกณฑ์การคัดเข้าอาสาสมัคร 1.เป็นนิสิตคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2.สามารถอ่าน ฟัง เขียนภาษาไทยได้ และสามารถใช้งาน Google Form ได้ 3.ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 208 คน (เนื่องจากมีคนตอบแบบสอบถามมาเกินกว่าที่กำหนดจึงนำมาคำนวณทั้งหมด)

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามออนไลน์ทาง Google Form ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ตอน ซึ่งแบบสอบถาม ทั้ง 4 ตอน ได้นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach (1990) แบบสอบถามในครั้งนี้ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล

แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ภาควิชา และชั้นปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของ Rosenberg ฉบับปรับปรุงภาษาไทย (Revised Thai Rosenberg Self-Esteem Scale : RSES-TR-10) ที่พัฒนาขึ้นโดย ทินกร วงศ์ปาริณย์ และ ณพชัย วงศ์ปาริณต์ โดยมีองค์ประกอบ 1 ส่วน ได้แก่ การมองตนเองโดยภาพรวม จำนวน 10 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถามเช่น “ฉันรู้สึก ว่าตัวฉันเองก็มีอะไรดี ๆ เหมือนกัน” ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบ ลิเคิร์ต (Likert scale) 5 ระดับ โดย 5 หมายถึง “เห็นด้วยอย่างมาก” ไปจนถึง 1 หมายถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างมาก” โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ .823 (โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเผชิญความเครียด

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการเผชิญความเครียดที่พัฒนาขึ้นเองเพื่อให้ข้อคำถามสอดคล้องตามแนวคิดของ Lazarus & Folkman (1998) จำนวน 28 ข้อ (ซึ่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณา) โดยมีองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่ 1.การเผชิญปัญหาที่เน้นการแก้ปัญหา จำนวน 14 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถามเช่น “ท่านจะประเมินปัญหา เพื่อแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้น” และ 2.การเผชิญปัญหาที่เน้นการแก้ไขอารมณ์ จำนวน 14 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถามเช่น “ท่านมีความรู้สึกว่ปัญหาทุกอย่างจะค่อย ๆ ดีขึ้นเองได้” ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 5 ระดับ โดย 5 หมายถึง “ใช้วิธีนั้นในการเผชิญความเครียดเกือบทุกครั้ง” ไปจนถึง 1 หมายถึง “ไม่เคยใช้วิธีนั้นในการเผชิญความเครียด” โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ขององค์ประกอบด้านที่ 1 การเผชิญปัญหาที่เน้นการแก้ปัญหาเท่ากับ .868 องค์ประกอบด้านที่ 2 การเผชิญปัญหาที่เน้นการแก้ไขอารมณ์เท่ากับ .767 และโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ .858 (โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความเครียดในการเรียน

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความเครียดในการเรียนที่พัฒนาขึ้นเองให้ข้อคำถามสอดคล้องตามแนวคิดของ Ivancevich et al. (2013) จำนวน 30 ข้อ (ซึ่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณา) โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1.ผลกระทบด้านร่างกาย จำนวน 10 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถามเช่น “ฉันมีอาการกล้ามเนื้อเกร็งหรือกระตุกบ่อยครั้งขณะทำข้อสอบ” 2.ผลกระทบด้านจิตใจ จำนวน 10 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถามเช่น “ฉันกระวนกระวายใจเมื่อถึงเวลาสอบ” และ 3.ผลกระทบด้านพฤติกรรม จำนวน 10 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถามเช่น “ฉันมีปัญหาการนอนหลับเมื่ออยู่ในช่วงสอบ” โดยแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 5 ระดับ โดย 5 หมายถึง “ข้อความในประโยคนั้นตรงกับตัวท่านมากที่สุด” ไปจนถึง 1 หมายถึง “ข้อความในประโยคนั้นตรงกับตัวท่านน้อยที่สุด” โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ .934 (โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน)

3.การเก็บรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามกระบวนการที่เป็นมาตรฐานของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังนี้ 1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามออนไลน์ผ่านการประชาสัมพันธ์ด้วยคิวอาร์โค้ด Google Form บริเวณพื้นที่ได้คณะสังคมศาสตร์ ช่วงเวลาพักเที่ยง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ประมาณ 3 สัปดาห์จนครบจำนวนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสอบถามการเผชิญความเครียด และ แบบสอบถามความเครียดในการเรียน 2. เก็บรวบรวมแบบสอบถามผ่าน Google Form พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ 3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างไปบันทึกคะแนนโดยการลงรหัส (coding) บันทึกข้อมูล (key)

4.การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามโดยตรงแก่นิสิตผ่านการขอความยินยอมจากนิสิต โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดเนื้อหาของโครงการวิจัย สิทธิของนิสิตในการไม่เข้าร่วมการวิจัย หรือสามารถยุติการเข้าร่วมวิจัยเมื่อใดก็ได้โดยจะไม่มีผลกระทบต่อตัวนิสิต และไม่มีการระบุตัวตนนิสิตในแบบสอบถาม

5.การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการใช้ค่า ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (inferential statistic) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเห็นคุณค่าในตัวเอง วิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหาและวิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งปรับอารมณ์กับความเครียดในการเรียนของนิสิต และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) แบบนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression Analysis) เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง และวิธีการเผชิญความเครียด ที่ส่งผลต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต จำนวน 208 คนพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีเพศชาย 39 คน (18.8%) เพศหญิง 164 คน (78.8%) และเพศอื่น ๆ 5 คน (2.4%)

ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด ในตารางที่ 1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์เพียร์สันอยู่ระหว่าง -.437 ถึง .422 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับความเครียดในการเรียนสัมพันธ์กันในทิศทางลบ ในส่วนการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหากับความเครียดในการเรียนไม่สัมพันธ์กัน และการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์กับความเครียดในการเรียนไม่สัมพันธ์กัน

ตารางที่ 1 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (n = 208)

ตัวแปร	1	2	3	4
1.การเห็นคุณค่าในตนเอง	1			
2.การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหา	.363**	1		
3.การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์	.066	.442**	1	
4.ความเครียดในการเรียน	-.437**	-.067	.094	1
ค่าเฉลี่ย	3.61	3.91	3.55	2.82
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	.67	.57	.55	.78
ค่าสูงสุด	5.00	5.00	5.00	4.53
ค่าต่ำสุด	1.60	2.57	2.20	1.00

หมายเหตุ **p < .001

จากผลการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) แบบนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression Analysis) ในตารางที่ 2 โดยให้การเห็นคุณค่าในตนเอง และวิธีการเผชิญความเครียด เป็นตัวแปรทำนายความเครียดในการเรียน พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวทำนายเชิงลบต่อความเครียดในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $\beta = -.464$, $p < .001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายความเครียดในการเรียน (R^2) คือ .208 ดังนั้น ผลการทดสอบนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 1

ในขณะที่การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหา และการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ไม่สามารถเป็นตัวทำนายต่อความเครียดในการเรียน ดังนั้น ผลการทดสอบนี้จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ (Enter Regression Analysis) ตัวแปรที่ทำนายอิทธิพลที่ส่งผลต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน (n = 208)

ตัวแปร	B	SE	β	t	p
(ค่าคงที่)	3.957	.423	-	9.349	<.001
1.การเห็นคุณค่าในตนเอง	-.541	.078	-.464	-6.903	<.001
2.การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหา	.078	.102	.057	.765	.445
3.การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์	.143	.100	.100	1.427	.155
$R = .457 \quad R^2 = .208$					

การอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การเห็นคุณค่าในตัวเองเป็นตัวทำนายเชิงลบต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ผลการทดสอบ สันนิษฐานสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์พบว่า การเห็นคุณค่าในตัวเอง สามารถทำนายความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .208, p < .001$) ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก วชิรปราการสกุล (2564) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน ย่อมมีระดับความเครียดที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน นอกจากนี้ งานวิจัยของ นิธิสนี รุจิรังสีเจริญ และคณะ (2564) ยังระบุว่า ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเครียด อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นตัวทำนายหรืออธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิเคราะห์ พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเครียดในการเรียนของนิสิต กล่าวได้ว่าเมื่อนิสิตมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง คือ นิสิตจะรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองมีค่า เคารพตนเองในสิ่งที่ตนเป็น ตระหนักถึงข้อบกพร่องของตนเอง และมักคาดหวังด้วยความมั่นใจว่าจะสามารถเอาชนะข้อบกพร่องเหล่านี้ได้ พร้อมทั้งมุ่งมั่นที่จะเติบโตและพัฒนาตนเอง ซึ่งจะทำให้ นิสิตที่มีระดับในการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีความสามารถในการเผชิญความเครียดได้ดี ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิต การสร้างโปรแกรมที่เหมาะสมกับนิสิต เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตให้เพิ่มขึ้น จะยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการป้องกันและส่งเสริมให้นิสิตสามารถลดความเครียดในการเรียนได้ โดยผ่านการอบรม หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิต เช่น การสัมมนาในหัวข้อเรื่องการเห็นคุณค่าในตัวเอง การสร้างมุมมองทางบวกต่อตนเอง

สมมติฐานที่ 2 วิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหาคือตัวทำนายเชิงลบต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และสมมติฐานที่ 3 วิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งปรับอารมณ์เป็นตัวทำนายเชิงบวกต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ผลการทดสอบ ทั้งสมมติฐานที่ 2 และ 3 ไม่สนับสนุนสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์พบว่า วิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหาคือตัวทำนายเชิงลบต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนได้ แต่ไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .078, p = .445$) และ ($\beta = .143, p = .155$) ตามลำดับ ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จากการทบทวนวรรณกรรมพบประเด็นที่เป็นข้อสังเกต ดังนี้ ประเด็นแรก ข้อคำถามที่ใช้วัดวิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหาคือตัวทำนายเชิงลบต่อความเครียดในการเรียน ไม่ได้มีการปรับคำถามให้เข้ากับบริบทที่จะศึกษาในเรื่องของความเครียดในการเรียน กล่าวคือ ข้อคำถามในการวัดวิธีการเผชิญความเครียดไม่ได้เฉพาะเจาะจงเป็นวิธีการเผชิญความเครียดในการเรียนโดยตรง แต่หากเป็นวิธีการเผชิญความเครียดโดยทั่วไป ไม่ได้มีการระบุให้รายละเอียดโดยชัดเจนว่าเป็นเรื่องวิธีการเผชิญความเครียดในการเรียน

ประเด็นที่สอง จากทฤษฎีความเครียดและการเผชิญความเครียดของ (Lazarus & Folkman, 1984) บุคคลเลือกใช้วิธีการเผชิญความเครียด แบบวิธีใดมากกว่ากันนั้นขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่ประสบอยู่ขณะนั้น หากเหตุการณ์ที่ประสบอยู่นั้นถูกประเมินว่ามีความรุนแรงต่ำ ก็มีแนวโน้มจะใช้วิธีที่มุ่งแก้ไขปัญหามากกว่าวิธีมุ่งแก้ไขอารมณ์ รวมถึงการใช้วิธีการเผชิญความเครียดอาจขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ของการใช้วิธีการเหล่านั้น ทำให้อาจแตกต่างกันตามลักษณะของความเครียด หรือลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแสงรุ่ง สุขจิระทวี (2551) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเผชิญความเครียดรวมกัน และพบว่าระดับความเครียดกับวิธีการเผชิญความเครียดไม่มีความสัมพันธ์กัน

ประเด็นที่สาม การเลือกใช้วิธีการเผชิญความเครียดขึ้นอยู่กับประเมินสถานการณ์ที่บุคคลกำลังเผชิญ หากสถานการณ์ถูกมองว่ามีความรุนแรงต่ำหรือสามารถควบคุมได้ บุคคลอาจไม่ได้ใช้วิธีการเผชิญความเครียดอย่างเต็มประสิทธิภาพ ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างอาจมีวิธีการเผชิญความเครียดที่มีอิทธิพลต่อความเครียดในการเรียนของนิสิตในรูปแบบอื่น อย่างการมีตัวแปรส่งผ่าน เช่น อายุ ชั้นปี ภาควิชา ผลการเรียน หรือ มีตัวแปรกำกับ เช่น การสนับสนุนทางสังคม การมองโลกในแง่ดี ความเข้มแข็งอดทน สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ส่งผลต่อการประเมินสถานการณ์ ทำให้วิธีการเผชิญความเครียดแบบที่ศึกษาไม่ได้มีบทบาทสำคัญอย่างมีนัยสำคัญต่อความเครียดในการเรียน

ข้อจำกัดของงานวิจัย

1.งานวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 208 คน ทำให้ผลการศึกษาที่ได้ อาจไม่สามารถสะท้อนถึงภาพรวมของนิสิตในมหาวิทยาลัยอื่น หรือแม้แต่ นิสิตจากคณะอื่นที่มีรูปแบบการเรียน การจัดการเวลา และระดับความกดดันที่แตกต่างกัน

2.การศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับความเครียดในการ เรียนของนิสิต อย่างไรก็ตาม การวิจัยไม่ได้พิจารณาตัวแปรอื่นที่อาจมีอิทธิพลต่อระดับความเครียดของนิสิต เช่น ภาระทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคม สภาพแวดล้อมทางครอบครัว หรือภาวะสุขภาพจิต ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อระดับความเครียดและการรับมือของนิสิตในการเรียนได้เช่นกัน

สรุป

ผลการวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง (ค่า $\beta = -.464$, $p < .001$) สามารถทำนายความเครียดในการ เรียนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ได้ร้อยละ 20.8

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.จากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่านิสิตที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ความเครียดในการเรียนของนิสิตจะมี ค่าลดลง จึงควรเพิ่มทักษะความคิดในการมองเห็นคุณค่าในตนเองให้มากขึ้น ด้วยการอบรม หรือถ่ายทอดความรู้ ให้เกิดความเข้าใจว่ารับรู้ตนเองอย่างไร ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง เพื่อส่งผลให้รับรู้ตนเองเป็นไปในทางด้าน บวก มีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง มีความภาคภูมิใจ พร้อมทั้งมีการแสดงออกอย่างเหมาะสม

2.งานวิจัยนี้เป็นประโยชน์สำหรับนิสิตในการเฝ้าระวังและตรวจสอบความเครียดในการเรียน ขณะเดียวกันผู้ที่ต้องการจะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเครียดในการเรียนสามารถใช้แบบสอบถามการเห็นคุณค่าใน ตนเองเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยได้

3.สามารถนำผลการทดสอบที่ได้จากแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองให้บุคคลหรือสถานศึกษาต่าง ๆ ไปปรับใช้ประโยชน์โดยการสร้างโปรแกรมหรือโครงการในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการส่งเสริมให้ นิสิตมีความเครียดในการเรียนลดลง เนื่องจากผลการทดสอบที่ได้แสดงให้เห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถ ทำนายความเครียดในการเรียนของนิสิตได้ โดยมีทิศทางที่เป็นลบ คือหากมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ความเครียดในการเรียนของนิสิตจะมีค่าลดลง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตของประชากร โดยขยายขอบเขตของประชากรจากนิสิตในคณะสังคมศาสตร์ เป็นนิสิตทั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
2. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนเพิ่มเติม เช่น มีการศึกษาในกลุ่มผู้ปกครอง และอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ว่ากลุ่มเหล่านี้มีส่วนในการเพิ่มความเครียดในการเรียนให้กับนิสิตหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้นิสิตมีความเครียดในการเรียนในระดับที่เหมาะสม และสามารถจัดการกับความเครียดในการเรียนของตนเองได้
3. ปรับปรุงเครื่องมือวัดให้มีความเฉพาะเจาะจงกับความเครียดในการเรียน ในการศึกษาครั้งนี้ ข้อคำถามที่ใช้วัดไม่ได้ระบุให้ชัดเจนว่าเป็น “การเผชิญความเครียดในการเรียน” ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามตีความการเผชิญความเครียดในบริบททั่วไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความเห็นคุณค่าในตนเอง จัดทำโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem Workshops) โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เช่น การวิเคราะห์จุดเด่น-จุดด้อยของตนเอง และการสร้างความมั่นใจในความสามารถของแต่ละบุคคล
2. ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตเชิงรุก จัดตั้งศูนย์สุขภาพจิตนิสิต โดยมีนักจิตวิทยาประจำที่สามารถให้คำปรึกษาเรื่องความเครียดและการเผชิญปัญหา
3. ออกแบบระบบติดตามความเครียดของนิสิต ใช้เครื่องมือประเมินความเครียดออนไลน์ (Online Stress Assessment Tool) ซึ่งนิสิตสามารถเข้ามาประเมินตนเองและได้รับผลลัพธ์ทันที พร้อมคำแนะนำเบื้องต้น
4. สร้างแผนความร่วมมือระหว่างคณะ ประสานงานกับคณะต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมข้ามสายวิชา เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการสร้างเครือข่ายนิสิตในการสนับสนุนซึ่งกันและกัน

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์หา อ้อยอ้อย และวรรณกร พลพิชัย. (2561). การศึกษาความเครียดและวิธีการเผชิญความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง. วารสารนาคนุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 10(ฉบับพิเศษ), 94-105.
- นิธินี รุจิรังสีเจริญ, นิดา ลิ้มสุวรรณ, ศิริไชย หงษ์สงวนศรี, และ บัญญัติ ยงย่วน. (2564). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 66(1), 53-68.

- ปริญญา หวันเหลี่ยม และ ชาคินัย หมีเทศ. (2554). การบูรณาการเพื่อสร้างคุณค่าในตนเองสำหรับผู้สูงอายุ ในศตวรรษที่ 21 ผ่านรูปแบบอาสาสมัครดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลักแรด อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิเทศศึกษา, 12(1). 89-116.
- พิชญา สุรพลชัย. (2566). โครงการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <https://dol.thaihealth.or.th/Media/Pdfview/87a526d4-e2b0-ed11-80fd-00155d1aab66>
- พิมพ์ชนก วชิรปราการสกุล. (2564). การเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกเครียดในนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <https://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2021.1084>
- สุภาภรณ์ ทนเถื่อน. (2553). การศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แสงรุ่ง สุขจิระทวี. (2551). ความเครียด การเผชิญความเครียด ปัจจัยส่วนบุคคล และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งปอดที่ได้รับยาเคมีบำบัด. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยมหิดล. <https://doi.org/10.14457/MU.the.2008.235>
- อังศินันท์ อินทรกำแหง. (2555). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเครียดและการเผชิญความเครียดของคนไทย. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 14(1), 135-150.
- Alla K. Bolotova, & Milana R. Hachaturova. (2013). The role of time perspective in coping behavior. *Psychology in Russia State of Art*. 6(3), 120-131. <https://doi.org/0.11621/pir.2013.0311>
- Ivancevich, J. M., Konopaske, R., & Matteson, M. T. (2013). *Organizational Behavior and Management* (10th ed.). New York: McGraw-Hill Higher Education.
- Lazarus, R., & Folkman, S. (1984). *Stress appraisal and coping*. New York: Springer Publishing Co.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the Adolescent Self-Image*. United States of America: Quinn & Boden Company.

การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย)

ภุมเรศ ภูผา¹

ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย) มาตรวัดนี้พัฒนามาจากมาตรวัดต้นฉบับ The State Shame and Guilt Scale (SSGS) ของ Marschall และคณะ (1994) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความละอาย และ ความรู้สึกผิด กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 540 คน อายุเฉลี่ย 19.10 ปี (SD = 1.22 ช่วงอายุระหว่าง 18 ถึง 23 ปี) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ มาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิด มาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัย ผลการวิจัยพบว่า มาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย) จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในของมาตรวัดทั้งฉบับเท่ากับ .89 และมีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในแยกตามรายด้านเท่ากับ .86 และ .88 ตามลำดับ ผลการตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์กับมาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัย พบว่ามาตรวัดนี้ทั้งฉบับมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับมาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัย (r เท่ากับ $-.356$, $p < .01$) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า แบบจำลองมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 0.42, df = 3, $p = 0.936$, GFI = 1.00, AGFI = 0.99, RMR = 0.0144, RMSEA = 0.018) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามาตรวัดนี้เหมาะสมสำหรับการประเมินความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ และสามารถนำไปใช้ในการดูแลเชิงจิตวิทยาเพื่อการลดความละอายและความรู้สึกผิดรวมถึงสร้างเสริมความสุขเชิงอัตวิสัยในนักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ความรู้สึกผิด ความละอาย นักศึกษาระดับปริญญาตรี การตรวจสอบคุณภาพมาตรวัด

Received: January 22, 2025, **Revised:** February 14, 2025, **Accepted:** March 3, 2025,

¹ อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*Corresponding author email; doldaod@go.buu.ac.th

PRELIMINARY VALIDATION OF THE STATE SHAME AND GUILT SCALE FOR UNDERGRADUATE STUDENT

Phummaret Phupha¹
Doldao Wongtheerathorn^{2*}

Abstract

This research aimed to conduct preliminary validation of the State Shame and Guilt Scale (SSGS) for undergraduate students, adapted from Marschall et al.'s (1994) original SSGS. The scale comprises two dimensions: shame and guilt. The sample consisted of 540 undergraduate students from Burapha University during the 2023 academic year (M age = 19.10, SD = 1.22, range 18-23). The study employed two instruments: the State Shame and Guilt Scale and the Subjective Well-being Scale. Psychometric analyses demonstrated that the adapted SSGS contained 10 items with high internal consistency ($\alpha = .89$ for the overall scale; $\alpha = .86$ and $.88$ for respective dimensions). Criterion-related validity assessment revealed a significant negative correlation with the Subjective Well-being Scale ($r = -.356$, $p < .01$). Confirmatory factor analysis indicated good model fit with empirical data ($\chi^2 = 0.42$, $df = 3$, $p = .936$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.99$, $RMR = .0144$, $RMSEA = .018$). These findings support the validity and reliability of the adapted SSGS for measuring shame and guilt among undergraduate students. The scale shows promise for application in psychiatric interventions aimed at managing guilt and shame while promoting subjective well-being among undergraduate students.

Keyword: Guilt Shame Undergraduate students Scale validation

Received: January 22, 2025, **Revised:** February 14, 2025, **Accepted:** March 3, 2025,

¹ Lecturer Dr., Faculty of Education Burapha University

² Lecturer Assistant Professor Dr., Faculty of Education Burapha University

*Corresponding author email; doldao@go.buu.ac.th

บทนำ

Tangney (1990) ริเริ่มศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรความรู้สึกผิดและความละอายเชิงจิตวิทยา พบว่า ความรู้สึกผิดและความละอายเป็นตัวแปรจิตวิทยาที่ซับซ้อน และเชื่อมโยงกับความรู้สึกรับผิดชอบของบุคคล ต่อกฎเกณฑ์ทางสังคมและกฎหมาย อันส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของระดับแรงจูงใจภายในบุคคล ทั้งด้าน ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมรอบข้าง

ความละอายและความรู้สึกผิด

การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ความละอายและความรู้สึกผิดมีความแตกต่างทางจิตวิทยา แม้ว่าทั้ง ความรู้สึกผิด (guilt) และความละอาย (shame) จะเป็นการรับรู้ทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเอง เชิงลบ อันเป็นผลมาจากการรับรู้ถึงกระทำผิดพลาดของตนเอง แต่ความรู้สึกผิดเป็นประสบการณ์ของความเครียด (tension) ความสำนึกผิด (remorse) และความเสียใจ (regret) กับสิ่งที่บุคคลได้กระทำผิดพลาด ไป และส่งผลกระทบต่อความรู้สึกไม่มั่นคงภายในของบุคคลที่กระทำผิด (เช่น ฉันไม่ได้ทำอย่างเต็มที่) นำมาซึ่ง การแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล (เช่น การชดเชย การชดใช้ การสารภาพ การขอโทษต่อความเสียหาย) (Landers et al. 2024)

ซึ่งแตกต่างจากความละอายที่เชื่อมโยงและกระทบต่ออัตมโนทัศน์ของตนเอง (self) (เช่น ฉันเป็นคน โง่) และแฝงด้วยความรู้สึกที่ว่าตนเองมีคุณค่าน้อยลง อยากหลบหน้า เป็นประสบการณ์ของความรู้สึกท้อแท้ และรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า ส่งผลให้บุคคลหลีกเลี่ยงและซ่อนเร้น (Caldwell et al. 2021; Landers et al. 2024) เกิดปัญหาการปรับตัว (maladaptive) (Ghinassi et al. 2023) การตีตรา (Stigma) (Milan & Varescon, 2024; Pachankis et al. 2024) และการรับรู้ระดับคุณค่าในตนเองที่ต่ำ (low self-esteem) (Budiartha & Helmi, 2021) ตามมา ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาทางด้านสุขภาพจิตได้ เช่น ภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล ความเป็นปรปักษ์ต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง (Zhou et al., 2018)

ผลการศึกษาที่ผ่านมายืนยันว่า ความรู้สึกผิดส่งผลต่อระดับของการต่อต้านน้อยกว่าความละอาย โดย บุคคลที่มีความรู้สึกผิดจะมุ่งการกล่าวโทษต่อตนเองและผู้อื่นในลักษณะพฤติกรรมเฉพาะ (specific behavior) ส่วนบุคคลที่มีความละอายสูง มักมุ่งสู่การกล่าวโทษอัตมโนทัศน์ของตนเอง (self) (Caldwell et al. 2021) โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความละอายและความรู้สึกผิด เป็นต้นสำหรับวัยรุ่น คือ เพศ (gender) (Muris et al., 2018) การถูกทารุณกรรมในวัยเด็ก (childhood maltreatment) (Sekowski et al., 2020) รูปแบบ การเลี้ยงดูของพ่อแม่ (parenting style) (dos Santos et al., 2014) การถูกรังแก (bullying) (Wu et al., 2020)

อิทธิพลของความละอายและความรู้สึกผิดต่อความสุขเชิงอัตวิสัยในนักศึกษา

แผนการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 3 (Sustainable Development Goal 3) ที่เน้น การสร้างหลักประกันการมีสุขภาวะที่ดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนทุกช่วงวัย ที่นำมาใช้ใน สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ความสุขเชิงอัตวิสัยเป็นตัวแปรเชิงบวกทางจิตวิทยาตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความอยู่ดีมีสุขของนักศึกษา และมีการศึกษามากมายต่อเนื่องในแวดวงจิตวิทยา ผลงานของ

Diener (1984, 1999, 2003, 2009) นิยามความสุขเชิงอัตวิสัย คือ การมีอารมณ์ทางบวก (positive affect) ปราศจากอารมณ์ทางลบ (absent of negative affect) และมีความพึงพอใจในชีวิต (life satisfaction) โดยเป็นภาวะอารมณ์ของบุคคลที่เกิดจากการประเมินผลลักษณะชีวิตโดยรวมในขณะนั้น (เช่น เหตุการณ์ในชีวิต การเรียน การทำงาน ความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง สุขภาพ ความหมายในชีวิต ฯลฯ) ด้วยเหตุนี้ การเพิ่มระดับความสุขเชิงอัตวิสัยที่สูงมากขึ้น ยิ่งทำให้นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเข้าใกล้การมีสุขภาวะและความเป็นอยู่ที่ดีมากขึ้นด้วยเช่นกัน

งานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาความละเอียดและความรู้สึกผิดในบริบทของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ที่เผชิญต่อความท้าทายในชีวิตที่หลากหลาย เป็นต้นในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิต Punyamoonwongsa et al. (2023) ศึกษากระบวนการเกิดอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่า ความรู้สึกผิดและความละเอียดใจ เป็นอารมณ์เชิงสังคมอันเกิดจากการที่นักศึกษามีรูปแบบการตัดสินใจซื้อเพื่อเป้าหมายทางสังคม (เช่น สินค้ากลุ่มเสื้อผ้า กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าเพื่อสุขภาพและความงาม) การศึกษาของ Srisongkhram (2023) พบว่าการตัดสินใจในความสัมพันธ์ระหว่างมิติทางบุคลิกภาพและความก้าวร้าวทางไซเบอร์มีความสัมพันธ์ต่อระดับความรู้สึกผิดและความละเอียดใจในนักศึกษาระดับปริญญาตรี นอกจากนั้นงานวิจัยที่เกี่ยวกับความละเอียดใจและความรู้สึกผิดที่ผ่านมายังพบว่า ความละเอียดใจและความรู้สึกผิดส่งผลกระทบต่อมิติที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพกายใจ และคุณภาพชีวิต (quality of life) (Malinakova et al. 2020) ความละเอียดใจที่สูงมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญต่ออาการซึมเศร้า (Zhou et al., 2018) ความละเอียดใจต่อตนเองมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับปัญหาด้านจิตใจของนิสิตนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ (อริวัฒน์ ยิ่งสูง, 2562) นอกจากนั้นผลของความละเอียดใจและความรู้สึกผิดยังเชื่อมโยงกับตัวแปรเชิงลบทางจิตวิทยา เช่น การละเมิด (abuse) การเพิกเฉยทางอารมณ์ (emotion neglect) การต่อต้าน (hostility) การใช้แอลกอฮอล์และสารเสพติด ความผิดปกติด้านการกิน (eating disorder) การทำร้ายตนเอง (self-harm) การกักเก็บความโกรธไว้ (Ellenbogen et al., 2019; Sheehy et al., 2019) ซึ่งผลจากความละเอียดใจและความรู้สึกผิดส่งผลกระทบต่อระดับความสุขเชิงอัตวิสัยของนักศึกษาโดยรวม กล่าวคือ ผลจากความละเอียดใจและความรู้สึกผิดที่มากขึ้น ส่งผลกระทบต่อระดับความรู้สึกเชิงบวกที่ลดลง การมีความรู้สึกเชิงลบที่มากขึ้น และส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตที่ลดลง (Sullivan et al. 2020) ด้วยเช่นกัน

การศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินความละเอียดใจและความรู้สึกผิดจากงานวิจัยก่อนหน้านี้ พบว่า มีรูปแบบของการวัดความละเอียดใจและความรู้สึกผิดแบบรายงานตนเอง (self-report) 3 รูปแบบ คือ

1) การวัดแบบ Scenario-based โดยให้ผู้รับการประเมินอ่านเหตุการณ์สมมติ และเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกของตนเองมากที่สุด โดยมีชุดคำตอบให้ ตัวอย่างเช่น มาตรฐานวัด The Test of Self-Conscious Affect-3 (TOSCA-3) พัฒนาโดย Tangney และคณะ, (2000) มาตรฐานวัด The Guilt and Shame Proneness scale (GASP) พัฒนาโดย Cohen และคณะ, (2011) ซึ่งการประเมินรูปแบบนี้สามารถใช้ได้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ เช่น การสำรวจเชิงระบาดวิทยาที่มีข้อจำกัด

2) การวัดแบบ Adjective-based โดยให้ผู้รับการประเมินระบุความถี่และระดับความเข้มข้นของประสบการณ์ความละอายและความรู้สึกผิด โดยมีคำคุณศัพท์เกี่ยวกับความละอายและความรู้สึกผิดมาให้ตัวอย่างเช่น Personal Feelings Questionnaire-2 พัฒนาโดย Harder และ Zalma, (1990) ซึ่งการวัดแบบ Adjective-based มีข้อจำกัดเรื่องความชัดเจนที่มาของสถานการณ์เฉพาะ ที่มีลักษณะของปรากฏการณ์แรงจูงใจ และพฤติกรรมที่ตอบสนองแตกต่างกัน

3) การวัดแบบ Statement-based โดยให้ผู้รับการประเมินให้คะแนนระดับความเห็นด้วยกับข้อความที่บรรยายถึงประสบการณ์ความละอายและความรู้สึกผิด ตัวอย่างเช่น มาตรวัด The Brief Shame and Guilt Questionnaire for Children (BSGQ-C) พัฒนาโดย Novin และ Rieffe, (2015) มาตรวัด The Adolescent Shame-Proneness Scale (ASPS) พัฒนาโดย Simonds และคณะ, (2016) และมาตรวัด The State Shame and Guilt Scale (SSGS) พัฒนาโดย Marschall และคณะ, (1994) เป็นการระบุระดับความละอาย ความรู้สึกผิด และความภูมิใจในปัจจุบันขณะ ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาเป็นมาตรวัดแบบสั้น A short version of the State Shame and Guilt Scale (SSGS-8) พัฒนาโดย Cavallera และคณะ, (2017) ซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องการใช้ข้อคำถามที่เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ของความละอายและความรู้สึกผิดแบบสั้น ๆ อาจขาดการลงลึกในบริบทที่ลึกซึ้งของระดับความละอายและความรู้สึกผิดที่อาจแตกต่างกัน ซึ่งสามารถพัฒนาจิตมิติของการประเมินความละอายและความรู้สึกผิดได้ลึกซึ้งมากขึ้นในอนาคต

สำหรับงานวิจัยนี้ มุ่งตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ที่เผชิญต่อความท้าทายในชีวิตที่หลากหลาย โดยมาตรวัดต้นฉบับในการศึกษา คือ มาตรวัด The State Shame and Guilt Scale (SSGS) ของ Marschall และคณะ, (1994) เป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (self-report) แบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ การตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย) นี้ จะมีส่วนช่วยในการประเมินความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีเชิงจิตวิทยาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้มาตรวัดได้หลากหลายสถานการณ์และบริบท เช่น การวิจัยเชิงทดลอง การบำบัดรักษา และการศึกษา ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีการพัฒนามาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดฉบับภาษาไทยที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มนักศึกษาในประเทศไทย ผู้วิจัยหวังว่าการตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย) ครั้งนี้ จะมีส่วนช่วยสร้างคุณค่าต่อนักจิตบำบัดและนักจิตวิทยาการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในการใช้เครื่องมือประเมินเชิงจิตวิทยาเกี่ยวกับความละอายและความรู้สึกผิดที่มีคุณภาพเพื่องานด้านจิตวิทยาในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย)

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เพื่อศึกษาคุณสมบัติทางการวัดของมาตรวัด โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 คนต่อหนึ่งค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า ซึ่งในงานวิจัยนี้จำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่ามี 23 พารามิเตอร์ ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัยครั้งนี้จึงควรมีจำนวนอย่างน้อย 460 คน ผู้วิจัยเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามกลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวนอย่างน้อย 217 คน (ร้อยละ 46.6) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวนอย่างน้อย 80 คน (ร้อยละ 18.2) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนอย่างน้อย 163 คน (ร้อยละ 35.1) ตามสัดส่วนประชากรนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2566 ทั้งหมด จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 540 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 264 คน กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 105 คน และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 171 คน รวมทั้งสิ้น 14 คณะ อายุเฉลี่ย 19.10 ปี ($SD = 1.22$ ช่วงอายุระหว่าง 18 ถึง 23 ปี) เป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 319 คน (ร้อยละ 58.4) นักศึกษาชาย 221 คน (ร้อยละ 41.6) เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มากที่สุด จำนวน 357 คน (ร้อยละ 65.4) นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 89.7 นักศึกษาทุกคนมีความสมัครใจในการเข้าร่วมวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป มาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิด มาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัย ดังรายละเอียดของเครื่องมือสำหรับใช้ในนักศึกษา ต่อไปนี้

1. **แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล** สำหรับนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ คณะที่สังกัด ชั้นปี ศาสนา บุคคลที่ท่านสนิทสนม ประวัติความเจ็บป่วยทางจิตเวช เช่น โรคซึมเศร้า หรือ โรคทางจิตเวชอื่น ๆ และอยู่ในช่วงการรักษา เป็นต้น

2. **มาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิด (ฉบับภาษาไทย)** ผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัดต้นฉบับ State Shame and Guilt Scale (SSGS) ของ Marschall และคณะ (1994) มาตรวัดต้นฉบับมี 15 ข้อคำถาม เพื่อประเมินความละอาย (shame) เช่น “ฉันรู้สึกตัวเล็กลง” ประเมินความรู้สึกผิด (guilt) เช่น “ฉันรู้สึกไม่ดีกับสิ่งที่ฉันได้ทำลงไป” ประเมินความภูมิใจในตน (pride) เช่น “ฉันรู้สึกภูมิใจ” ซึ่งแต่ละด้านประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม โดยในงานวิจัยนี้ ใช้ข้อประกอบย่อยที่ 1 การประเมินความละอาย (shame) และองค์ประกอบย่อยที่ 2 การประเมินความรู้สึกผิด (guilt) เพื่อประเมินระดับความละอายและความรู้สึกผิด มาตรวัดนี้เป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (self-report) แบบมาตรวัดแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ค่า 1 หมายถึง ไม่ตรงเลย และ ค่า 5 หมายถึง ตรงมากที่สุด โดยมาตรวัดต้นฉบับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .87

3. **มาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัย** ผู้วิจัยนำมาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัย ที่พัฒนาโดยหยกฟ้า อิศรานนท์ (2551) ซึ่งเป็นมาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัยตามแนวทางของ Diener (1984) โดยมาตรวัดนี้ประกอบด้วย 3 มาตรวัดย่อย ได้แก่

3.1 มาตรวัดความพึงพอใจชีวิต (Satisfaction with Life Scale) ฉบับภาษาไทยพัฒนาโดย หยกฟ้า อิศรานนท์ (2551) พัฒนามาจากมาตรวัดของ Pavot and Diener (1993) และ Diener (1993) จำนวน 5 ข้อคำถาม เป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (self-report) แบบมาตรวัดแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ค่า 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ ค่า 5 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .82

3.2 มาตรวัดความรู้สึกด้านบวกและด้านลบ (The Positive and Negative Affect Schedule) ฉบับภาษาไทยพัฒนาโดย หยกฟ้า อิศรานนท์ (2551) จำนวน 20 ข้อ แบ่งออกเป็นการประเมินความรู้สึกทางบวก 10 ข้อ และความรู้สึกทางลบ 10 ข้อ ในจำนวนนี้มีการแปลมาจาก Watson et al. (1988) จำนวน 6 ข้อคำถาม และคิดข้อกระทงเพิ่มอีกด้านละ 7 ข้อ เป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (self-report) แบบมาตรวัดแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ค่า 1 หมายถึง ไม่ตรงอย่างยิ่ง และ ค่า 5 หมายถึง ตรงอย่างยิ่ง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความละอายและความรู้สึกผิดเพื่อกำหนดนิยามและองค์ประกอบของความละอายและความรู้สึกผิด ซึ่งผู้วิจัยกำหนดนิยามความละอายและความรู้สึกผิดตามแนวทางของ Marschall และคณะ (1994)

2. หลังจากผู้วิจัยได้รับการอนุญาตจากผู้พัฒนามาตรวัดต้นฉบับ The State Shame and Guilt Scale (SSGS) แล้ว ผู้วิจัยทำการแปลเป็นภาษาไทยแบบข้ามวัฒนธรรมด้วยเทคนิคการแปลย้อนกลับ (back translation) และส่งมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม และปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกไปทดลองกับตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ทั้งเพศชายและหญิง มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 150 คน ที่สมัครเข้าร่วมการวิจัย เพื่อตรวจสอบคุณภาพข้อคำถามของมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิด

4. การตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดทั้งฉบับ ผู้วิจัยวัดจากข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกคุณภาพรายข้อคำถามด้วยการตรวจสอบความเที่ยง (reliability) และความตรง (validity)

5. การเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Google Form และส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ตามเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ เกณฑ์คัดเข้า (1) นักศึกษาทั้งเพศชายและหญิง ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป (2) มีความเข้าใจภาษาไทยได้ดี (3) มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย และมีการคัดกรองกลุ่มตัวอย่างสำหรับเกณฑ์คัดออกในประเด็นที่มีประวัติความเจ็บป่วยทางจิตเวช เช่น โรควิตกกังวล หรือ โรคทางจิตเวชอื่น ๆ และอยู่ในช่วงการรักษา ผ่านทางข้อคำถามในแบบสอบถาม หลังจากได้แบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์สถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรม IBM SPSS และใช้สถิติ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ลำดับที่ 1 (First-order structural equation modeling) ด้วยโปรแกรม ลิสเรล (LISREL)

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

โครงการวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขามนุษย์ พิทักษ์สิทธิมนุษยย์โดยผ่านจริยธรรม มหาวิทยาลัยบูรพา (รหัสโครงการวิจัย HU126/2566)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 540 คน พบว่า มาตรฐานความละเอียดและความรู้สึกผิดสำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย) มีจำนวน 10 ข้อ แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความละเอียด 2) ความรู้สึกผิด ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของมาตรฐานความละเอียดและความรู้สึกผิดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีรายฉบับ มีค่าเท่ากับ .89 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาครายองค์ประกอบ องค์ประกอบความละเอียดและความรู้สึกผิดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเท่ากับ .86 และ .88 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมาตรฐานความละเอียดและความรู้สึกผิดสำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย) มีคุณภาพ เนื่องจากมีค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบอยู่ใน ระดับสูง (ดังตารางที่ 1)

องค์ประกอบที่ 1 ความละเอียด (Shame) หมายถึง สภาวะของอัตมโนทัศน์ที่ถูกทำลายของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ที่เผชิญต่อความท้าทายในชีวิตที่หลากหลาย ซึ่งความละอายนี้เป็นผลจากการ ประเมินของนักศึกษาต่ออัตมโนทัศน์ของตนเองภายหลังรับรู้ว่าคุณค่าในตนได้กระทำผิดบางอย่างลงไป ส่งผลให้เกิด ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเชิงลบต่อตนเอง เช่น รู้สึกอับอายขายหน้า กล่าวโทษตนเอง หลีกหนี ปฏิเสธตนเอง รับรู้ว่าคุณค่าในตนไม่ดี สะท้อนการรับรู้คุณค่าในตน (self-worth) ในระดับต่ำ รู้สึกว่า ตนเองไม่สำคัญ รู้สึกไร้ค่าและหมดพลัง ในผู้ที่มีคะแนนความละเอียดสูง เป็นบุคคลที่ประเมินอัตมโนทัศน์ตนเอง ในเชิงลบภายหลังการกระทำผิด มีแนวโน้มกล่าวโทษตนเอง หลีกหนี รับรู้คุณค่าในตนเองระดับต่ำ ในผู้ที่มี คะแนนความละเอียดต่ำ เป็นบุคคลที่ประเมินอัตมโนทัศน์ตนเองในเชิงลบน้อยลงมาถึงระดับที่ปกติที่สามารถ กระทำผิดพลาดได้ มีแนวโน้มกล่าวโทษตนเอง หลีกหนี รับรู้คุณค่าในตนเองระดับต่ำที่น้อยลง ผู้วิจัยแปลและ เรียบเรียงสำนวนภาษาที่แปลข้อความมาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษให้มีความสอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา โดย องค์ประกอบนี้ มีข้อคำถาม 5 ข้อ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ข้อ โดยมี ค่า IOC มากกว่า .60 ขึ้น ไป ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด (corrected item-total correlation : CITC) พบว่าค่า CITC ของข้อคำถามทั้งหมดสูงกว่าค่า critical r ($r_{540} = .111$) ความเที่ยงของมาตรฐานด้านนี้ เท่ากับ .86 ดังตารางที่ 1

องค์ประกอบที่ 2 ความรู้สึกผิด (Guilt) หมายถึง สภาวะความเครียดทางจิตใจ ความสำนึกผิด ความเสียใจ ซึ่งเป็นผลจากการกระทำของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ที่ได้กระทำผิดต่อผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบหรือต่อตนเอง โดยมุ่งการกล่าวโทษต่อตนเองในลักษณะพฤติกรรมเฉพาะ (specific behavior) ที่ได้กระทำผิด อันเป็นแรงกระตุ้นภายในให้แสดงการขอโทษ การสารภาพผิด การชดใช้ การชดเชย และการคิดทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป ในผู้ที่มีคะแนนความรู้สึกผิดสูงเป็นบุคคลที่มีสภาวะความเครียดทางจิตใจ ความสำนึกผิด ความเสียใจในระดับสูง มีแนวโน้มให้แสดงการขอโทษ การสารภาพผิด การชดใช้ การชดเชย และการคิดทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป ในผู้ที่มีคะแนนความรู้สึกผิดต่ำเป็นบุคคลที่มีสภาวะความเครียดทางจิตใจ ความสำนึกผิด ความเสียใจในระดับน้อย มีแนวโน้มให้แสดงการขอโทษ การสารภาพผิด การชดใช้ การชดเชย และการคิดทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำไปน้อยลงหรือไม่เกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงสำนวนภาษาที่แปลข้อคำถามมาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษให้มีความสอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา โดยด้านนี้มีข้อคำถาม 5 ข้อ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ข้อ โดยมี ค่า IOC มากกว่า .60 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งชุด (corrected item-total correlation : CITC) พบว่าค่า CITC ของข้อคำถามทั้งหมดสูงกว่าค่า critical r ($r_{540} = .111$) ความเที่ยงของมาตรวัดด้านนี้ เท่ากับ .88 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงคุณภาพรายข้อคำถามของมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดฉบับภาษาไทยสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

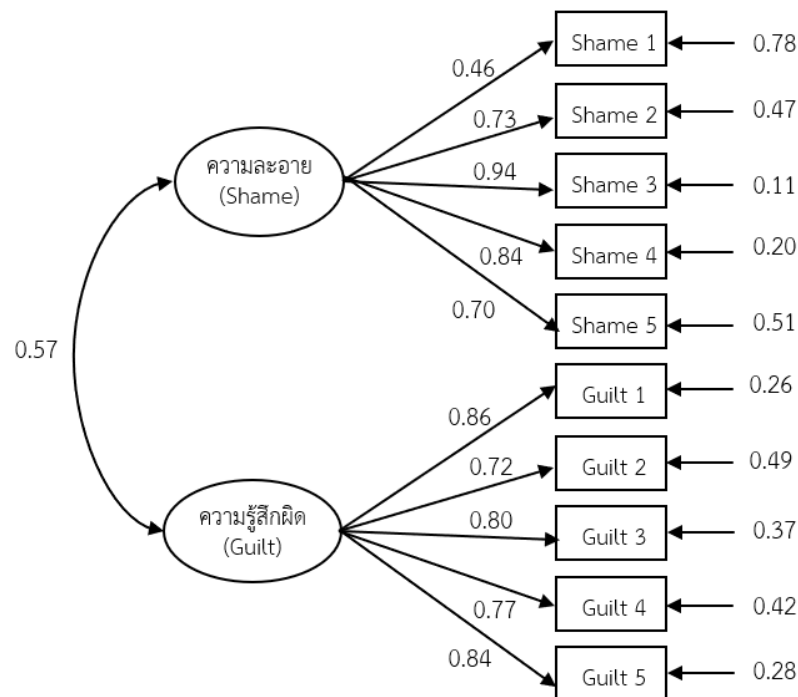
มาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดฉบับภาษาไทยสำหรับนิสิตปริญญาตรี ($\alpha = .89$)						
องค์ประกอบความละอาย (shame) ($\alpha = .86$)	M	SD	Skewness	IOC	CITC ราย ด้าน	CITC รวม
ฉันอยากจะหลบไปให้ไกล ไม่พบใครอีก	2.57	1.217	0.04	1.00	0.492	0.420
ฉันรู้สึกว่าเป็นคนไม่ดี	3.51	1.222	-0.51	0.80	0.638	0.676
ฉันรู้สึกไร้ค่าและหมดพลัง	2.94	1.300	-0.06	0.80	0.797	0.713
ฉันรู้สึกอับอายและขายหน้า	3.34	1.247	-0.23	1.00	0.711	0.718
ฉันรู้สึกว่าตนเองไม่สำคัญ	2.86	1.334	-0.09	0.80	0.730	0.632
องค์ประกอบความรู้สึกผิด (guilt) ($\alpha = .88$)						
ฉันรู้สึกแย่ต่อสิ่งที่ได้กระทำลงไป	4.25	1.066	-1.55	1.00	0.705	0.647
ฉันอยากขอโทษและสารภาพผิด	4.38	0.927	-1.73	1.00	0.592	0.411
ฉันไม่สามารถหยุดคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป	4.06	1.119	-1.08	1.00	0.701	0.683
ฉันรู้สึกเครียดจากสิ่งที่ได้กระทำ	4.07	1.055	-1.13	1.00	0.762	0.735
ฉันรู้สึกเสียใจกับสิ่งที่กระทำไป	4.30	0.919	-1.48	1.00	0.762	0.621

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรวัด ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานของมาตรวัด 2 วิธีดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ตัวชี้วัดมีค่าสหสัมพันธ์เป็นบวกในช่วง .16 ถึง .71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยไม่ปรากฏภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่า 2959.16 ($p=.00$) แสดงถึงเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) มีค่า .895 แสดงว่าตัวชี้วัดทุกตัวมีความสัมพันธ์มากเพียงพอต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ลำดับที่ 1 (First-order structural equation modeling) พบว่า แบบจำลองความละเอียดและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบความละเอียดมีตัวชี้วัด 5 ข้อ 2) องค์ประกอบความรู้สึกผิด มีตัวชี้วัด 5 ข้อ ซึ่งได้จากการปรับแบบจำลองโดยพิจารณาค่าดัชนีการปรับ (Modification Index: MI) ด้วยการเชื่อมความคลาดเคลื่อน 23 คู่ จนได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 0.42 ($df=3$, $p=0.936$), ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (CMIN/DF) เท่ากับ 0.14, ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA) เท่ากับ 0.018 ($p=1.0$), ค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (RMR) เท่ากับ 0.0144, ค่าดัชนีความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 1.00, ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ปรับเปลี่ยน (AGFI) เท่ากับ 0.99, ค่าดัชนีความสอดคล้องสัมพัทธ์ (Relative Fit Index: RFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) มีค่า 1.00 ซึ่งแสดงว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแผนภาพที่ 1 และตารางที่ 2 และ 3

Chi-square = 0.42, df = 3, p = 0.936, GFI = 1.00, AGFI = 0.99, RMR = 0.0144, RMSEA = 0.018

รูปที่ 1 แสดงแบบจำลองความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดฉบับภาษาไทยสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (n=540)

องค์ประกอบความละอาย (shame)	Loading	SE	t	p <	R ²
ท่านอยากจะหลบไปให้ไกล ไม่พบใครอีก	0.46	-	-	-	0.31
ท่านรู้สึกว่าเป็นคนไม่ดี	0.73	0.139	10.497	.001	0.53
ท่านรู้สึกไร้ค่าและหมดพลัง	0.94	0.159	10.040	.001	0.89
ท่านรู้สึกอับอายและขายหน้า	0.84	0.122	9.941	.001	0.71
ท่านรู้สึกว่าตนเองไม่สำคัญ	0.70	0.103	12.192	.001	0.49
องค์ประกอบความรู้สึกผิด (guilt)					
ท่านรู้สึกแย่ต่อสิ่งที่ได้กระทำลงไป	0.86	-	-	-	0.74
ท่านอยากขอโทษและสารภาพผิด	0.72	0.134	17.102	.001	0.52
ท่านไม่สามารถหยุดคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป	0.80	0.075	20.613	.001	0.63
ท่านรู้สึกเครียดจากสิ่งที่ได้กระทำ	0.77	0.096	19.719	.001	0.58
ท่านรู้สึกเสียใจกับสิ่งที่กระทำไป	0.84	0.099	22.065	.001	0.71

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความละเอียดและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในรูปแบบสมการโครงสร้าง ลำดับที่ 1

ค่าสถิติของแบบจำลองสมการโครงสร้าง	เกณฑ์ที่เหมาะสม	ความรู้สึกผิดและความละเอียด
ค่าไคสแควร์ (χ^2)	p value > 0.05	.936
ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (CMIN/DF)	< 2.00	0.14
ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA)	< .05	.018
ค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (RMR)	< .05	.0144
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (GFI)	> .90	1.00
ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ปรับเปลี่ยน (AGFI)	> .90	0.99
ค่าดัชนีความสอดคล้องสัมพันธ์ (Relative Fit Index: RFI)	> .90	0.99
ค่าดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI)	> .90	1.00

2. การตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion Validity)

การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ความละเอียดและความรู้สึกผิดมีผลกระทบเชิงลบต่อความสุขเชิงอัตวิสัย ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์แบบคู่ด้วยด้วยมาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามาตรวัดความละเอียดและความรู้สึกผิดมีความสัมพันธ์ต่อมาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.356, p < .01$) ซึ่งทิศทางความสัมพันธ์ในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์แสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของคะแนนมาตรวัดความละเอียดและความรู้สึกผิดฉบับภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับภาษาไทย) และมาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัย (n=540)

มาตรวัด	1	1.1	1.2	2	2.1	2.2	2.3
1. ความละเอียดและความรู้สึกผิด	1						
1.1 ด้านความละเอียด	.903**	1					
1.2 ด้านความรู้สึกผิด	.840**	.524**	1				
2. ความสุขเชิงอัตวิสัย	-.356**	-.456**	-.129**	1			
2.1 ด้านความรู้สึกเชิงบวก	-.163**	-.241**	-.190**	.811**	1		
2.2 ด้านความรู้สึกเชิงลบ	.426**	.495**	.218**	-.718**	-.265**	1	
2.3 ด้านความพึงพอใจในชีวิต	-.253**	-.347**	-.360**	.883**	.772**	-.423**	1
M	7.33	3.07	4.26	5.45	3.50	1.45	3.40
SD	1.58	1.01	.79	2.12	.85	.93	.87

* $p < .05$, ** $p < .01$,

เมื่อนำค่าองค์ประกอบมาตรฐานของความละเอียดและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบความละเอียดและองค์ประกอบความรู้สึกผิด มาพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (ρ_c) มีค่า .74 และ .83 ตามลำดับ และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ (ρ_v) มีค่า .56 และ .64 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพของมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

คุณภาพตัวแปรแฝง	Λ	R^2	ρ_c	ρ_v
ความรู้สึกผิดและความละอาย				
ความละอาย	.46-.94	.21-.89	.74	.56
ความรู้สึกผิด	.72-.86	.52-.74	.83	.64

$n = 540$; $\Lambda > .06$, $\rho_c > .6$, $\rho_v > .5$; *** $p < 0.001$

ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าความละอายและความรู้สึกสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ลำดับที่ 1 ประกอบด้วย ความละอายและความรู้สึกผิดที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัดในครั้งนี้ มีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงจิตวิทยาได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การอภิปรายผลการวิจัย

มาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิด สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ฉบับภาษาไทยที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 10 ข้อคำถาม ครอบคลุมองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ด้านความละอาย (Shame) และด้านความรู้สึกผิด (Guilt) ตามมาตรวัดต้นฉบับ State Shame and Guilt Scale (SSGS) ของ Marschall และคณะ (1994) ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มาตรวัดนี้มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC: Item Objective Congruence Index) สะท้อนเห็นว่ามาตรวัดที่พัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความน่าเชื่อถือ (reliability) ทั้งฉบับอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีค่าความเที่ยงของมาตรวัดทั้งฉบับเท่ากับ .89 และมีค่าความความเที่ยง จำแนกตามองค์ประกอบรายด้าน คือ ด้านความละอายและด้านความรู้สึกผิด เท่ากับ .86 และ .88 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการพัฒนามาตรวัดแบบสั้น A short version of the State Shame and Guilt Scale (SSGS-8) ของ Cavallera และคณะ, (2017) มีค่าความความเที่ยง จำแนกตามองค์ประกอบรายด้าน คือ ด้านความละอายและด้านความรู้สึกผิด เท่ากับ .82 และ .87 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion Validity) ด้วยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์มาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ฉบับภาษาไทยที่พัฒนาขึ้น กับมาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัย ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า มาตรวัดทั้งคู่มีความสัมพันธ์ทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ระบุว่าตนเองมีความละอายและความรู้สึกผิดสูงจะมีแนวโน้มของระดับความสุขเชิงอัตวิสัยที่ต่ำ โดยในด้านย่อยพบว่านิสิตนักศึกษาที่มีความละอายและความรู้สึกผิดยิ่งมากสัมพันธ์กับความรู้สึกเชิงบวกและความพึงพอใจในชีวิตของตนเองที่ยังน้อยลง (Chis, 2024; Sullivan และคณะ 2020) และนิสิตที่มีระดับความละอายและความรู้สึกผิดที่สูงส่งผลให้มีระดับความรู้สึกเชิงลบสูงไปด้วย ซึ่งแสดงว่า มาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิด สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ฉบับภาษาไทยมีความตรงตามเกณฑ์แบบลู่ออก (divergent validity)

ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลตามแนวคิดในการพัฒนามาตรวัดนี้ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า แบบจำลองมาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน 2 ด้านมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่ยอมรับได้ (Hair et al.2010) และส่วนใหญ่มีค่าเกิน 0.7 ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสามารถสรุปได้ว่า มาตรวัดชุดนี้มีโครงสร้างแบบ 2 องค์ประกอบ สอดคล้องกับ Cavallera และคณะ, (2017) พัฒนาเป็นมาตรวัดแบบสั้น A short version of the State Shame and Guilt Scale (SSGS-8) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามาตรวัดนี้เหมาะสมที่จะใช้ในการประเมินความละอายและความรู้สึกผิดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ที่เผชิญต่อความท้าทายในชีวิตที่หลากหลายได้ โดยใช้วัดระดับของความละอาย (Shame) สำหรับสถานะของอัตมโนทัศน์ที่ถูกทำลายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยภายหลังรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองได้กระทำผิดบางอย่างลงไป ส่งผลให้เกิดความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเชิงลบต่อตนเอง เช่น รู้สึกอับอายขายหน้า กล่าวโทษตนเอง หลีกหนีปฏิเสธตนเอง รับรู้ว่าคุณค่าของตนเองเป็นบุคคลที่ไม่ดี สะท้อนการรับรู้คุณค่าในตน (self-worth) ในระดับต่ำ รู้สึกว่าคุณค่าของตนเองไม่สำคัญ รู้สึกไร้ค่าและหมดพลัง และวัดระดับของความรู้สึกผิด (Guilt) ในสถานะความเครียดทางจิตใจ ความสำนึกผิด ความเสียใจ ซึ่งเป็นผลจากการกระทำของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ที่ได้กระทำผิดต่อผู้เสียหาย และผู้ได้รับผลกระทบหรือต่อตนเอง โดยมุ่งการกล่าวโทษต่อตนเองในลักษณะพฤติกรรมเฉพาะ (specific behavior) ที่ได้กระทำผิด อันเป็นแรงกระตุ้นภายในให้แสดงการขอโทษ การสารภาพผิด การชดใช้ การชดเชย และการคิดทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป เพื่อนักศึกษาเกิดความตระหนักในอารมณ์เชิงลบที่เกิดขึ้น และสามารถรับมือกับความละอายและความรู้สึกผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

ผลการศึกษาพบว่ามาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิด สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ฉบับภาษาไทยที่พัฒนาขึ้น มีคุณสมบัติในการวัดทั้งความตรงและความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จึงสามารถนำไปใช้ในกลุ่มของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ซึ่งเหมาะสมสำหรับนักศึกษาในยุคปัจจุบันที่มาตรวัดความละอายและความรู้สึกผิดในระยะเวลานั้นและเนื้อหากระชับ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการสร้างเสริม แก้ไข พื้นฟูในเชิงจิตวิทยา สำหรับนักจิตวิทยาที่ทำงานในมหาวิทยาลัย และในศูนย์การปรึกษาเชิงจิตวิทยาและการบำบัด ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ทำงานกับนักศึกษา ทั้งนี้ต้องระวังในการนำมาตรวัดนี้ไปใช้ในบริบทอื่นที่แตกต่างออกไป ซึ่งจำเป็นต้องมีการตรวจสอบคุณสมบัติทางการวัดก่อน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป อาจพิจารณาการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในกลุ่มนักศึกษา ในการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยน (invariance analysis) เพิ่มเติม ว่ารูปแบบโมเดลการวัดมีลักษณะแตกต่างกันหรือไม่ เช่น เพศ กลุ่มสาขาวิชา เป็นต้น และเพื่อการพัฒนาโปรแกรมเชิงจิตวิทยาเกี่ยวกับความละอายและความรู้สึกผิดในนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ที่รับรู้ว่าคุณค่าของตนเองได้กระทำผิดต่อผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบหรือต่อตนเอง เพื่อเสริมสร้างความสุขอติวิสัยในนักศึกษามากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Budiarto, Y., & Helmi, A. F. (2021). Shame and self-esteem: A meta-analysis. *Europe's journal of psychology*, 17(2), 131. <https://doi.org/10.5964/ejop.2115>
- Caldwell, J., Meredith, P., Whittingham, K., & Ziviani, J. (2021). Shame and guilt in the postnatal period: a systematic review. *Journal of reproductive and infant psychology*, 39(1), 67-85.
- Cavalera, C., Pepe, A., Zurloni, V., Diana, B., & Realdon, O. (2017). A short version of the State Shame and Guilt Scale (SSGS-8). *TPM. TESTING, PSYCHOMETRICS, METHODOLOGY IN APPLIED PSYCHOLOGY*, 24(1), 99-106.
- Chis, B. K. B. (2024). How Shame, Guilt, and Religiosity Relate to Well-Being in a Limited Swedish Context.
- Cohen, T. R., Wolf, S. T., Panter, A. T., & Insko, C. A. (2011). Introducing the GASP scale: a new measure of guilt and shame proneness. *Journal of personality and social psychology*, 100(5), 947.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological bulletin*, 95(3), 542.
- Dos Santos, F. K., Maia, J. A., Gomes, T. N. Q., Daca, T., Madeira, A., Damasceno, A., ... & Prista, A. (2014). Secular trends in habitual physical activities of Mozambican children and adolescents from Maputo City. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 11(10), 10940-10950.
- Ellenbogen, S., Trocme, N., Wekerle, C., & McLeod, K. (2015). An exploratory study of physical abuse-related shame, guilt, and blame in a sample of youth receiving child protective services: Links to maltreatment, anger, and aggression. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 24(5), 532-551.
- Ghinassi, S., Fioravanti, G., & Casale, S. (2023). Is shame responsible for maladaptive daydreaming among grandiose and vulnerable narcissists? A general population study. *Personality and Individual Differences*, 206, 112122. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112122>
- Harder, D. H., & Zalma, A. (1990). Two promising shame and guilt scales: A construct validity comparison. *Journal of personality assessment*, 55(3-4), 729-745.
- Landers, M., Sznycer, D., & Durkee, P. (2024). Are self-conscious emotions about the self? Testing competing theories of shame and guilt across two disparate cultures. *Emotion*, 24(5), 1157-1168.

- Malinakova, K., Furstova, J., Kalman, M., & Trnka, R. (2020). A psychometric evaluation of the Guilt and Shame Experience Scale (GSES) on a representative adolescent sample: A low differentiation between guilt and shame. *International journal of environmental research and public health*, 17(23), 8901.
- Marschall, D., Sanftner, J., & Tangney, J. (1994). The state shame and guilt scale (SSGS) George Mason University. *Fairfax, VA*.
- Milan, L., & Varescon, I. (2024). Self-stigma in alcohol use disorder: Involvement of guilt and shame in the progressive model. *Stigma and Health*, 9(3), 294.
<https://doi.org/10.1037/sah0000424>
- Muris, P., Meesters, C., & van Asseldonk, M. (2018). Shame on me! Self-conscious emotions and big five personality traits and their relations to anxiety disorders symptoms in young, non-clinical adolescents. *Child Psychiatry & Human Development*, 49, 268-278.
- Novin, S., & Rieffe, C. (2015). Validation of the brief shame and guilt questionnaire for children. *Personality and Individual Differences*, 85, 56-59.
- Pachankis, J. E., Hatzenbuehler, M. L., Klein, D. N., & Bränström, R. (2024). The role of shame in the sexual-orientation disparity in mental health: A prospective population-based study of multimodal emotional reactions to stigma. *Clinical psychological science*, 12(3), 486-504. <https://doi.org/10.1177/21677026231177714>
- Punyamoonwongsa, Charunrak, et al. "Social Emotions in Students' Learning Behaviors." *Journal of Organizational Innovation & Culture* 14.1 (2023): 59-75.
- Sheehy, K., Noureen, A., Khaliq, A., Dhingra, K., Husain, N., Pontin, E. E., ... & Taylor, P. J. (2019). An examination of the relationship between shame, guilt and self-harm: A systematic review and meta-analysis. *Clinical psychology review*, 73, 101779.
- Sekowski, M., Gambin, M., Cudo, A., Wozniak-Prus, M., Penner, F., Fonagy, P., & Sharp, C. (2020). The relations between childhood maltreatment, shame, guilt, depression and suicidal ideation in inpatient adolescents. *Journal of affective disorders*, 276, 667-677.
- Simonds, L. M., John, M., Fife-Schaw, C., Willis, S., Taylor, H., Hand, H., ... & Winton, H. (2016). Development and validation of the Adolescent Shame-Proneness Scale. *Psychological assessment*, 28(5), 549.

- Srisongkhram, W. (2023). The Relationship between Personality Dimensions and Cyber Aggression: The Role of Cyber Addiction Mediators and the Role of Moral Emotions Moderators. *Suranaree Journal of Social Science*, 17(2), ID-e249819.
- Sullivan, R., Green-Demers, I., & Lauzon, A. (2020). When do self-conscious emotions distress teenagers? Interrelations between dispositional shame and guilt, depressive and anxious symptoms, and life satisfaction. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue canadienne des sciences du comportement*, 52(3), 210.
- Tangney, J. P. (1990). Assessing individual differences in proneness to shame and guilt: development of the Self-Conscious Affect and Attribution Inventory. *Journal of personality and social psychology*, 59(1), 102.
- Tangney, J. P., Dearing, R. L., Wagner, P. E., & Gramzow, R. (2000). The Test of self-conscious affect-3 (TOSCA-3). George Mason University: Fairfax, VA, USA
- Wu, X., Qi, J., & Zhen, R. (2021). Bullying victimization and adolescents' social anxiety: Roles of shame and self-esteem. *Child Indicators Research*, 14, 769-781.
- Zhou, T., Wang, Y., & Yi, C. (2018). Affiliate stigma and depression in caregivers of children with Autism Spectrum Disorders in China: Effects of self-esteem, shame and family functioning. *Psychiatry Research*, 264, 260-265.
<https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.03.071>
- หยกฟ้า อิศรานนท์. (2551). อิทธิพลของบุคลิกภาพแบบหลงตนเอง และความไม่สอดคล้องระหว่างการเห็นคุณค่าแห่งตนโดยนัย และการเห็นคุณค่าแห่งตนที่รับรู้ต่อสุขภาวะทางจิต : การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรกำกับและตัวแปรส่งผ่าน (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีนิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
<https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/21040>
- อธิวัฒน์ ยิ่งสูง. (2019). ความสัมพันธ์ระหว่างความละเอียดต่อตนเองความเมตตากรุณาต่อตนเองสติและปัญหาด้านจิตใจของนิสิตระดับปริญญาตรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9150/>

รายละเอียดวารสารจิตวิทยา

วารสารจิตวิทยาปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวารสารวิชาการกลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่ สกอ. และ สกว. กำหนด โดยกองบรรณาธิการประกอบด้วย ศาสตราจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอก ที่มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง มาจากสถาบันภายนอกเป็นส่วนใหญ่ และมาจากสถาบันภายในส่วนหนึ่งและมี ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องทำหน้าที่ ในการพิจารณากลับกรองบทความ จำนวน 3 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เขียนจะไม่ทราบข้อมูลของกันและกัน (Double-blind peer review) กำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ตามปีปฏิทิน คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

โดยมีขอบเขตเนื้อหาทางวิชาการของวารสารจิตวิทยา จะครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยา ใน สาขาวิชา จิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาการแนะแนว จิตวิทยาการปรึกษา จิตวิทยาการทดลอง จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาชุมชน และ พุทธจิตวิทยา เป็นต้น โดย รับบทความวิจัย (Research articles) บทความวิชาการ (Academic articles) บทความปริทัศน์ (Review articles) และ บทวิจารณ์หนังสือ (Book review) ภายใต้เงื่อนไขที่จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร เอกสารการประชุม หรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน (ยกเว้นรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์) และไม่อยู่ใน ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น

คำแนะนำในการจัดทำต้นฉบับบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ใน วารสารจิตวิทยา

การจัดพิมพ์ต้นฉบับ

1. บทความ รวมเอกสารอ้างอิงและอื่นๆ ควรมีความยาวประมาณ 15-20 หน้ากระดาษ A4 พิมพ์ด้วย Font TH Sarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point จัดหน้ากระดาษแบบกระจายแบบไทย
2. ระยะห่างจากขอบกระดาษทั้งด้านบน ด้านล่าง ด้านซ้ายและด้านขวา 1 นิ้ว
3. หมายเลขหน้า ให้ใส่ไว้ตำแหน่งด้านบนมุมขวาของหน้ากระดาษ ตั้งแต่ต้นจนจบบทความ
4. ชื่อเรื่องบทความ ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 Point (ตัวหนา) จัดกึ่งกลาง หน้ากระดาษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยชื่อเรื่องภาษาอังกฤษในบรรทัดต่อมา

5. ชื่อผู้เขียน ระบุทุกคนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 Point พิมพ์ห่างจากขอบความ 1 บรรทัด จัดชิดขวา สำหรับตำแหน่งงาน, หน่วยงานที่สังกัดหรือที่อยู่ติดต่อได้ และอีเมล ให้ระบุเป็นเชิงอรรถ
6. ชื่อและหมายเลขกำกับตาราง ขนาดตัวอักษร 14 Point (ตัวหนา) ให้พิมพ์ไว้บนตารางจัดชิดซ้าย ใต้ตารางระบุแหล่งที่มาจัดชิดซ้าย (ถ้ามี)
7. ชื่อภาพและหมายเลขกำกับภาพ ชื่อแผนภูมิและหมายเลขกำกับแผนภูมิ ขนาดตัวอักษร 14 Point (ตัวหนา) ให้พิมพ์ไว้ใต้ภาพ แผนภูมิ จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ ใต้ชื่อภาพ แผนภูมิระบุแหล่งที่มา จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ
8. เอกสารอ้างอิง (References) เขียนในรูปแบบ APA (American Psychological Association Citation Style) 7th edition

ส่วนประกอบของบทความ

บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงมีการใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ โดยควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (สามารถกำหนดข้อหัวหรือองค์ประกอบที่แตกต่างได้ตามความเหมาะสมของบทความ)

1. ชื่อเรื่อง (Title)
2. บทคัดย่อ (Abstract) ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นภาษาไทยก่อน ความยาวไม่เกิน 300 - 350 คำ เป็นการสรุปเนื้อหาของบทความให้ได้ใจความชัดเจน
3. คำสำคัญ (Keywords) ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูล ไม่เกิน 5 คำ ใต้บทคัดย่อ
4. บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา รวมทั้งระบุถึงขอบเขตเนื้อหาของบทความ
5. เนื้อหา (Body of Text) เป็นส่วนหลักของเนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นออกเป็นเรื่องย่อยๆ และมีการจัดเรียงลำดับเป็นหัวข้อตามรายละเอียดของเนื้อหา
6. สรุป (Conclusion) เป็นการสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน และกระชับโดยมีการสรุป ปิดท้ายเนื้อหาที่เราได้นำเสนอไปแล้วว่ามีผลดี หรือผลเสียอย่างไร
7. เอกสารอ้างอิง (References) เขียนในรูปแบบ APA (American Psychological Association Citation Style) 7th edition

บทความวิจัย

ควรมีการนำเสนอผลการวิจัยที่ได้รับอย่างเป็นระบบ โดยควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (สามารถมีหัวข้อหรือองค์ประกอบที่แตกต่างได้ตามความเหมาะสมของบทความ)

1. ชื่อเรื่อง (Title)
2. บทคัดย่อ (Abstract) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นภาษาไทยก่อน ความยาวไม่เกิน 300 - 350 คำ เป็นการสรุปสาระสำคัญของบทความ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการสารและผลการวิจัย)
3. คำสำคัญ (Keywords) ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูล ไม่เกิน 5 คำ ใต้บทคัดย่อ
4. บทนำ (Introduction) เป็นการอธิบายถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลที่นำไปสู่การวิจัย มีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนหรือโต้แย้ง รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
5. วัตถุประสงค์ (Research Objectives) ระบุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย
6. วิธีการวิจัย (Research Methodology) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียดและชัดเจน
7. ผลการวิจัย (Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย การใช้ตารางหรือแผนภูมิ ไม่ควรเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิ โดยมีการแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบอย่างชัดเจน
8. อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและตีความผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย
9. สรุป (Conclusion) สรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยนั้นไปใช้ประโยชน์
10. เอกสารอ้างอิง (References) เขียนในรูปแบบ APA (American Psychological Association Citation Style) 7th edition

ตัวอย่างการเขียนอ้างอิง

วารสารจิตวิทยา ใช้รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อหาด้วยระบบนาม-ปีของ APA (American Psychological Association Citation Style) 7th edition ดังนี้

1. การอ้างอิงในเนื้อหา

- รายการอ้างอิงภาษาไทย >> ให้เขียน ชื่อ นามสกุล ของผู้แต่ง เว้น 1 ตัวอักษร เครื่องหมายจุลภาค (,) เว้น 1 ตัวอักษร ตามด้วยปีพิมพ์ กรณีที่ไม่มีปีพิมพ์ให้ใช้คำว่า “ม.ป.ป.” หมายถึงไม่ปรากฏปีพิมพ์ (กรณีที่ไม่มีปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีพิมพ์)

- ผู้แต่ง (ปีพิมพ์) กรณีระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหา
- (ผู้แต่ง, ปีพิมพ์) กรณีอ้างอิงท้ายข้อความ

○ รายการอ้างอิงภาษาอังกฤษ >> ให้เขียนนามสกุลของผู้แต่งทับศัพท์ เป็นภาษาไทยก่อน เว้น 1 ตัวอักษร ตามด้วย นามสกุลภาษาอังกฤษ เครื่องหมายจุลภาค (,) เว้น 1 ตัวอักษร และปีพิมพ์ในวงเล็บ กรณีที่ไม่มีปีพิมพ์ใช้คำว่า “n.d.” หมายถึง no date

2. การอ้างอิงก่อนข้อความ

2.1 การอ้างอิงที่มีผู้แต่ง 1 คน

- ภาษาไทย >> ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์) เช่น วรวิทย์ จันทรสวรรณ (2563)
- ภาษาอังกฤษ >> Surname/(Date) เช่น Miyake (2008)

2.2 การอ้างอิงที่มีผู้แต่ง 2 คน

- ภาษาไทย >> ชื่อ/สกุลผู้แต่งคนที่ 1/และ/ชื่อ/สกุลผู้แต่งคนที่ 2/(ปีพิมพ์)
เช่น สมชาติ อนันตสุทธิ และ อภิญญา โสภพัฒน์ (2556)
- ภาษาอังกฤษ >> Surname 1/&Surname 2/(Date)
เช่น Zuercher & Diatta (2017)

2.3 การอ้างอิงที่มีผู้แต่งตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป

- ภาษาไทย >> ชื่อ/สกุลผู้แต่งคนที่ 1/และคณะ/(ปีพิมพ์)
เช่น จุฬาลักษณ์ วงศ์อ่อน และคณะ (2561)
- ภาษาอังกฤษ >> Surname 1/et al./(Date)
เช่น Zhu et al. (2015)

หมายเหตุ: หมายเหตุ เครื่องหมาย / คือเว้น 1 ระยะ

3. กรณีอ้างอิงหลังข้อความ

3.1 การอ้างอิงที่มีผู้แต่ง 1 คน

- ภาษาไทย >> (ชื่อ/สกุล,ปีพิมพ์)
- ภาษาอังกฤษ >> (Surname,/Date)

3.2 การอ้างอิงที่มีผู้แต่ง 2 คน

- ภาษาไทย >> (ชื่อ/สกุลผู้แต่งคนที่ 1/และ/ชื่อ/สกุลผู้แต่งคนที่ 2,/ปีพิมพ์)
- ภาษาอังกฤษ >> (Surname 1/&Surname 2,/Date)

3.3 การอ้างอิงที่มีผู้แต่งตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป

- ภาษาไทย >> (ชื่อ/สกุลผู้แต่งคนที่ 1/และคณะ,/ปี)
- ภาษาอังกฤษ >> (Surname 1/et/al./Date)

หมายเหตุ: เครื่องหมาย / คือเว้น 1 ระยะ

2. การอ้างอิงท้ายบทความ (เอกสารอ้างอิง)

วารสารจิตวิทยา ใช้รูปแบบการอ้างอิงตามระบบ APA (American Psychological Association) 7th edition โดยมีตัวอย่างการอ้างอิงเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

ตัวอย่างการอ้างอิงเอกสาร (Reference) แบบ APA 7th edition

1. การอ้างอิงหนังสือ

รูปแบบ : Author. (year). *Romanized Title* [Translated Title]. Place: Publisher.

ตัวอย่างการอ้างอิงหนังสือ

อรรณูญา ตัญคำภีร์. (2560). *ภาวะวิกฤตทางอารมณ์และพฤติกรรมการฆ่าตัวตายในนิสิตนักศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

2. การอ้างอิงจากบทในหนังสือ (Book Chapters)

รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ *ชื่อหนังสือ*./ (พิมพ์ครั้งที่)./ สำนักพิมพ์.

ตัวอย่างการอ้างอิงหนังสือ

- เทพรรัตน์ พิมพ์เสถียร. (2560). *นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- Covey, S. R. (2013). *The 7 habits of highly effective people: Powerful lessons in personal change*. Simon & Schuster.

3. การอ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ (Thesis/Dissertation)

รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่)./ *ชื่อวิทยานิพนธ์*./ [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปริญญาตรี ไม่ได้ตีพิมพ์ หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท/ปริญญาเอก ไม่ได้ตีพิมพ์]./ ชื่อมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่างการอ้างอิงจากวิทยานิพนธ์

- จุฬาลักษณ์ วงศ์อ่อน. (2561). การพัฒนารูปแบบการนำตนเองด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารจัดการความเสี่ยงในการทกล้มของผู้สูงอายุที่มีการรู้คิดบกพร่องระดับเล็กน้อย [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- Chansuvarn, W. (2012). *Spectrometric analysis of mercury (II) ion using gold nanoparticles stabilized by dithia-diaza ligands* [Unpublished doctoral dissertation]. Chulalongkorn University.

4. การอ้างอิงจากเว็บไซต์ (Websites)

4.1 ผู้เขียนเป็นบุคคล (Individual author)

1) ภาษาไทย

รูปแบบ: ชื่อ-สกุลผู้เขียน./ (ปี/วัน/เดือนที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

- วรวิทย์ จันทร์สุวรรณ. (2563, 17 พฤษภาคม). รู้ก่อนใช้สารเคมีในห้องปฏิบัติการ. Active Learning : Learning for All.
http://web.rmutp.ac.th/woravith/?page_id=2941
- ทรงสุตา ภู่อ่าง. (ม.ป.ป.). โภชนาการในชีวิตประจำวัน.
<http://www.human.cmu.ac.th/home/hc/ebook/006103/lesson7/01.htm>
- เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์. (2554, 27 เมษายน). การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา. จุฬาวินยำนุกรม (Chulapedia). <http://www.chulapedia.chula.ac.th=การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา>

2) ภาษาต่างประเทศ

รูปแบบ: Author./ (ปี, เดือน/วันที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

- Johnson, A. (2018, May 24). "It doesn't need to be this way": The promise of specialized early intervention in psychosis services. IEPA.
<https://iepa.org.au/network-news/it-doesnt-need-to-be-this-way-the-promise-of-specialised-early-intervention-in-psychosis-services>
- Tomoyuki Ohe. (2019, August 29). The chemical structure of drugs affects their toxicity. Keio Research Highlights. <https://research-highlights.keio.ac.jp/2019/08/b.html>

5. การอ้างอิงจากการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการ (Conference papers/proceedings)

5.1 บทความ หรือ บทหนึ่งในหนังสือการประชุม ให้เขียนเช่นเดียวกับบทหนึ่งในหนังสือ(Chapter in book) ชื่อการประชุมหรือการอภิปรายใช้ตัวเอียง และใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกทุกคำของชื่อการประชุม/การอภิปราย

รูปแบบ

ชื่อผู้แต่งในบท./ (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง./ ใน/ ชื่อบรรณาธิการ/ (บรรณาธิการ), / ชื่อการประชุม (หน้าแรก-หน้าสุดท้าย). / สถานที่พิมพ์./ สำนักพิมพ์.

ตัวอย่างการอ้างอิงจากการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการ

สรชัย จำเนียรดำรงการ, และ คณิตสรณ์ สัมฤทธิ์เดชขจร (บก). (2558). สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ: ขา (ไม่) เคลื่อนสำคัญกว่าขาขึ้น. ใน งานประชุมวิชาการ เรื่อง ปฏิรูประบบสุขภาพและชีวิต ปฏิรูปจิตสำนึกประชาธิปไตย ในโอกาส 9 ปี สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (น. 245-313). นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการ สุขภาพแห่งชาติ.

6. การอ้างอิงวารสาร (Journal)

รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์). / ชื่อบทความ. / ชื่อวารสาร, / ปีที่(ฉบับที่), / หน้าแรก-หน้าสุดท้าย..

ตัวอย่าง การอ้างอิงวารสาร

- พราว อรุณรังสีเวช. (2560). สาเหตุและกลยุทธ์การแก้ปัญหาคำความรู้สึกไม่แน่นอนจากการสิ้นยุคของโปรแกรมแฟลช. *วารสารนักบริหาร*, 37(1), 3-13.
- Chansuvarn, W., Tuntulani, T. & Imyim, A. (2015). Colorimetric detection of mercury(II) based on gold nanoparticles, fluorescent gold nanoclusters and other gold-based nanomaterials. *TrAC Trends in Analytical Chemistry*, 125(65), 83-96.

การส่งต้นฉบับและกระบวนการพิจารณาถ้อยแถลงบทความ

1. ผู้เขียนดำเนินการ ส่งบทความ และ “แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อพิจารณาการตีพิมพ์” ทางอีเมลล์ tpa.thailand@hotmail.com
2. เมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบโดยทันที
3. กองบรรณาธิการจะดำเนินการตรวจสอบบทความที่ได้รับว่าอยู่ในขอบเขตเนื้อหาวารสารหรือไม่ รวมถึงคุณภาพทางวิชาการและประโยชน์ ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติในเบื้องต้น และจะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เขียนทราบภายใน 15 วัน
4. กองบรรณาธิการจะดำเนินการส่งบทความเพื่อถ้อยแถลง โดยจะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 2 ท่าน ประเมินคุณภาพของบทความว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมจะลงตีพิมพ์หรือไม่ ซึ่ง

กระบวนการกลั่นกรองนี้ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เขียนจะไม่ทราบข้อมูลซึ่งกันและกัน (Double-blind peer review) โดยใช้เวลาพิจารณาประมาณ 45 วัน

5. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความแล้ว กองบรรณาธิการบริหารจะตัดสินใจพิจารณาโดยอิงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิว่าบทความนั้น ๆ ควรนำลงตีพิมพ์ หรือควรส่งให้ผู้เขียนแก้ไขก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอีกครั้ง หรือปฏิเสธการตีพิมพ์ และจะแจ้งผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนรับทราบ ภายในระยะเวลา 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับผลการพิจารณา โดยผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวถือเป็นที่สุด

ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย 1761 อาคารเกษมพัฒน์ (ชั้น 3) มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
วิทยาเขตพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ๑ 10250 โทรศัพท์ 094-440-0494

ติดต่อกองบรรณาธิการวารสารจิตวิทยา

1. อาจารย์ ดร.ลินดา สุวรรณดี ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ โทร:081-580-4498
2. ดร. กวีวัจน์ จักสมศักดิ์ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ โทร: 097-187-7999

แบบฟอร์มส่งผลงานตีพิมพ์ วารสารจิตวิทยา

วันที่

เรียน บรรณาธิการวารสารจิตวิทยา

เรื่อง ส่งบทความลงตีพิมพ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย บทความ เรื่อง
จำนวน หน้า

ประเภทบทความ

- ☐ นิพนธ์ต้นฉบับ (Original article)
- ☐ บทบรรณาธิการ (Editorial)
- ☐ บทความปริทัศน์ (Review article)
- ☐ บทความวิชาการ (Academic article)
- ☐ บทวิจารณ์หนังสือ (Book review)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า บทความนี้ไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ หรือเคยเผยแพร่ต่อสาธารณชน ข้าพเจ้าทราบและยอมรับว่าหลังจากปรับแก้จากกองบรรณาธิการแล้ว บทความนี้จะเป็ลิขสิทธิ์ของวารสารจิตวิทยา สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย อันห้ามเผยแพร่เพื่อประโยชน์ทางการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่อนุญาตให้เผยแพร่บทความดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาแก่วิชาชีพที่เกี่ยวข้องตลอดจนนักศึกษาหรือบุคคลที่สนใจ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับบทความหรือคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในวารสารจิตวิทยาแห่งประเทศไทย

รายชื่อผู้นิพนธ์และผู้นิพนธ์ร่วมเรียงตามลำดับ

1. ลงชื่อ.....
2. ลงชื่อ.....
3. ลงชื่อ.....
4. ลงชื่อ.....

หมายเหตุ

กรอกข้อมูลพร้อมลงลายมือชื่อผู้นิพนธ์ทุกคนและส่งเอกสารมาที่อีเมลล์ tpa.thailand@hotmail.com

ข้อมูลผู้นิพนธ์ คนที่.....

	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
ชื่อ-สกุล		
วุฒิการศึกษาสูงสุด (ชื่อเต็ม)		
วุฒิการศึกษาสูงสุด (ชื่อย่อ)		
ตำแหน่ง		
สถานที่ทำงาน		
อีเมลล์		

ที่อยู่ี่ทำงานปัจจุบัน:

.....

.....

หมายเลขโทรศัพท์:

หมายเลขโทรศัพท์มือถือ:

หมายเหตุ

กรณีผู้นิพนธ์มีมากกว่า 1 คน ให้กรอกข้อมูลรายละเอียดข้อมูลผู้นิพนธ์ทุกคน

และส่งเอกสารมาที่อีเมลล์ tpa.thailand@hotmail.com

สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย

THAI PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION

1761 อาคารเกษมพัฒน์ ชั้น 3 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ถนนพัฒนาการ แขวงพัฒนาการ เขตสวนหลวง กทม.10250

<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JPsychol>